

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

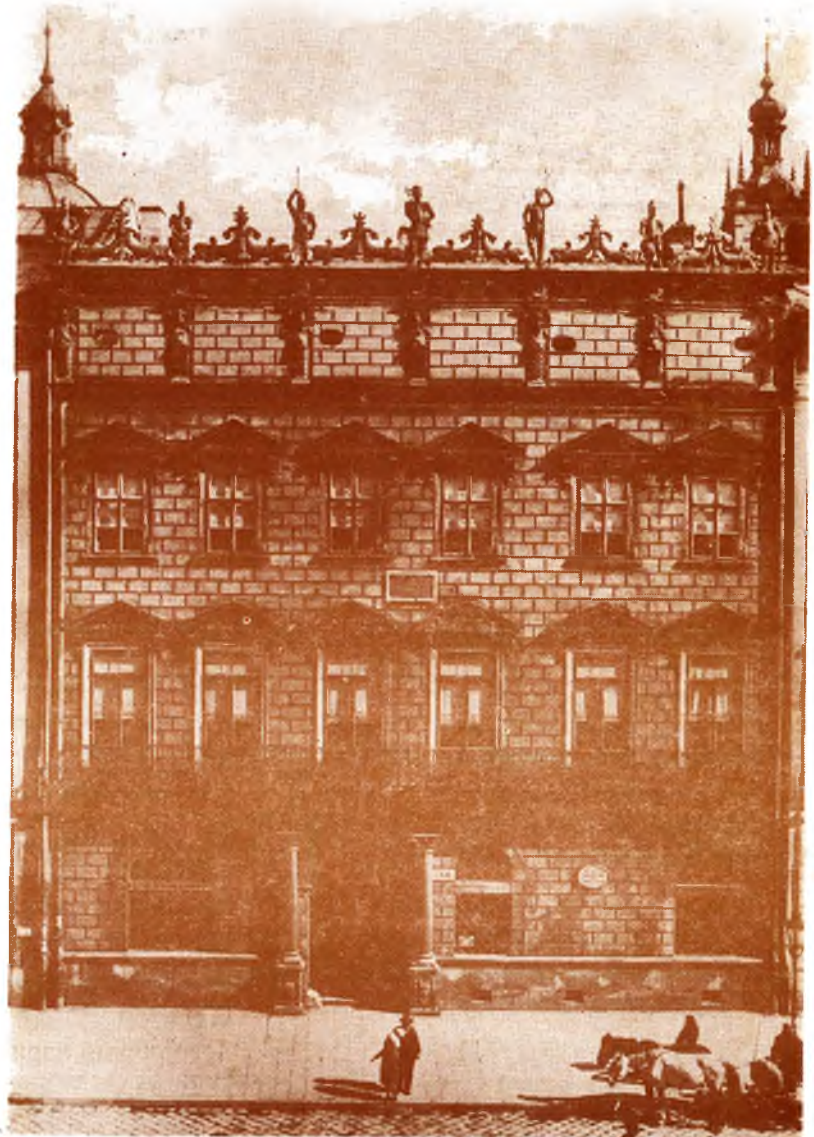

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

Листопад

10

November
1957

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня

Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Річна передплата у Злучених Штатах
Америки \$3. 00

Річна передплата в Канаді . \$3.00

Річна передплата в Англії 1½ ф. ст.

Річна передплата в Австралії 1½ ф. ст.

Річна передплата у Франції . 900 фр.

Поодиноке число 35 центів

Зміст:

Г. Черінь: Осіння ідилія

На актуальні теми: Референтки
і комісії

Л. Лугова: За світлим покликом

С. Дорошенко: Слідами великої вчительки

С. Онуфрик: Не ображуймо себе

У. Білецька: Далеко від рідного гурту.

М. Шварцбах: Установа подружнього щастя

Л. Бура: З-під субтропічного сонця
Клейноти королеви

Л. Б.: Виставка жіночої творчості

Гості в Централі

Конгрес СОКАЖо у Римі

Для Енциклопедії Українознавства

Л. Б.: Українські тапети

Молодим господарям

Купуємо м'ясо

Чи дбаємо про свої руки?

Тітка Христина: Як водиться?

Українська вишивка: Завіски

М. Грінвальд: Як зайчик шевцював

Вісті з Централі

При громадській роботі

Дарія Ярославська: Її Нью-Йорк

На обгорті: „Чорна Кам'яниця“
із Львівського ринку.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК

Вашій приятельці —
це ПЕРЕДПЛАТА

„НАШОГО ЖИТТЯ“!

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
of America \$3.00 per year, half year
\$1.75. Subscription in Canada \$3.00
per year, half year \$1.75. Subscription
In England 1¼ pound sterling, per
year. Subscription in Australia 1½
pound sterling per year. Subscription
in France 900 francs, per year.
Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.
Single copy 35c

ПРЕДСТАВНИЦТВА „НАШОГО ЖИТТЯ“

КАНАДА:

Mrs. Olga Lukomska
14386 Park Dr
Edmonton, Alta.
Canada

Mrs. Lewka Romanyk
1252 Broadview
Toronto, Ont.
Canada

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamants
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Vira Smereka
36, Temple St.
Heaton, Bradford Yorks.

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, England

У 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ
КНЯГИНИ ОЛЬГИ

придбайте книжку
о. д-ра І. Нагаєвського

**Рівноапостольна
Свята Ольга**

Історичний нарис
Вийшов накладом Союзу
Українок Америки

Ціна \$1 разом з пересилкою.
Замовляти в Централі США

ДО ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ „НАШОГО ЖИТТЯ“

Передплатниці, що прислали передплату, дивуються не раз, що їх вплата не зараз відмічена на адресі.

Повідомляємо оцим, як і не раз перед тим, що оці відмічення в плат при адресах друкарня переводить раз на три місяці. Отже прохаємо не тривожитись, коли вплата не відмічена зараз слідуючого місяця.

* * *

Передплатниці, що змінюють мешкання, прохаємо повідомляти в час про зміну своєї адреси й додати 10 ц. Пізніші повідомлення наражують адміністрацію на втра-ту, бо число дуже часто пропадає.

НА ДІМ СУА:

Збіркова листа Відділу 2
в Честер, Па.

Датки зложили членки: Марія Сорока 2.00; По 1.00: Катерина Грицай, Юлія Тершавська, Петрунелла Пешох, Анна Судоль, Йосифа Марусин, Теодосія Стеців, Ольга Коцюба, Роз Солончак, Анна Бартиш, Анна Д. Олійник, Параскевія Зубрицька, Марія Лаврик Шерста, Анна Гливяк, Антоніна Гашак, Марія Луцик, Марія Тиман, Павлина Рубаш, Софія Єдинак, Марія Івахів, Марія Вален, Анна Масішин, Ольга Кулуняк. — Разом \$24.00.

З подякою,

Софія Стрижак
госп. реф.

Куховарські зшитки
ОВОЧІ й ГОРОДИНА
Упорядкувала Н. Костецька
Ціна зшитка 60 ц.

Квітові декорації

на

ВЕСІЛЛЯ
й
БЕНКЕТИ

переводить

Крамниця Квітів

І. Рожанковської

45 E. 7th Street

NEW YORK 3, N. Y.

Tel. SP 7-1079

Листи в листопаді

Не маю тут на думці поживклих листків, що спадають повільно з дерев восени і вкривають пішоходи. Від них цей місяць дістав своє наймення, що так гарно звучить у наших вухах та ворухить спогади в душі. Але це інші листки. Оті сині чи сірі конверти, що покриті подвійними адресами, відбувають до нас далеку дорогу. І привозять із собою подих рідної землі.

У кожній хаті вони є. Прямо або окожною дорогою приносять вістки про рідних, хату, село. Скупими рядками говорять багато. Тут такий вираз, а там такий зворот! Листа читають домашні, приятелі, знайомі. Всіх він хвилює й розворушує. Це ж говорить із нього рідна земля! Спутана й поневолена, але жива!

„Працюємо в колгоспі. Чоловікам ще яко-такі при конях, машинах. Зате дуже важко працюють жінки . . . Поза нормальну працю у колгоспі жінки одержали ще приділ обробляти цукровий буряк. Норма дуже висока і її дуже тяжко виконати . . .“

Уривок із листа. Змальовує сірі будні у селі. Відома давня пісня про навантаження жінки. Але в колгоспній системі вона досягла крайности. Жіночими силами виконується найважливіша і найтрудніша робота.

А знову другий уривок:

„Через наше село зробили газопровід із Дашави до Києва. На той провід треба було копати глибокі рови майже через цілу Західню Україну аж до Києва. Кожна доросла людина діставала свій приділ викопати рів, діставали й жінки теж. Котра мала чоловіка, то помагав ножами, але бідні були ті, що остали самі . . . В день працювала в колгоспі, а ножами копала рів, за це нікому не платили . . . Маємо тепер газ, але не для кол-

госпників він, тільки для комуністичних »шишок«.

Знов ціла картина. Великий господарський проект, яким хвалиться цілий Советський Союз, виконаний коштом і силами поневоленого люду. Недоспані ночі, вкочені сили, страх і насилля, простелили шлях земному газу. Знов лягло це важким тягарем на спину української жінки. Щоб принести користь новим п'ятилітнім плянам ССРСР, а не його громадянам.

А врешті третій уривок, що проймає жахом:

„Коли стали нищити наших повстанців, то присуджували їм по 25 літ Сибіру, а жінок із дітьми вивозили. Багато таки в селі розстріляли на очах усіх людей. Тоді то розстріляно в нас учителя, студентку, матір-селянку з двома дочками, дві сестри, п'ять жінок і дівчат. Учителька так зникла, що навіть ніхто не знає, де вона поділась і що з нею сталося . . .“

Сміливими, простими словами змальовано тут знаменну подію. Бо це сталося не тільки в одному селі. При наступі на УПА большевики нищили не тільки боеків із зброєю в руках. Але й їхні родини й тих, що якнебудь їм допомагали або сприяли. Хвиля прилюдних розстрілів прокотилась тоді всіма селами Західньої України.

І знову розгляньмо склад вичислених. Учитель, студентка, сільські жінки й дівчата. Всі верстви, люди різного віку й освіти. А в тому окрім учителя вісім жінок. Кривава данина одного села. Поруч боеків, що згнули або пішли на 25 літ сибірської каторги.

І пам'ять про них не погасла. По довгих роках розлуки, не зважаючи на всю загрозу режиму, подають цю вістку односельчанам у вільному світі. Щоб збереглись їх

прізвища та пам'ять про героїську смерть.

А ось новий уривок:

„Усі діти з нашого села відвідують десятирічку у містечку, коли покінчать 6 клас тутешньої школи. Багато хлопців і дівчат поїхало вчитись до Львова. Кожний стягається з останнього. Вже маємо з нашого села кількох учителів, лікарів, багато вчиться на кооперативних курсах . . .“

Ворухиться і діє галицьке село. Важка неволя спонукує шукати освіти, як зброї. Мандрують сільські діти щодня до містечка, а потім до міста. Важкий їх шлях позначений зусиллями батьків. Бо всі вони памятають важкі колгоспні будні. А в душах закріпилась картина розстріляних, що полягли за волю.

А врешті:

„У нашій церкві щонеділі є відправа і багато людей. Але недавно тому повернулися із Сибіру наш старенький отець і замешкали у дочки, в сусідньому селі. Як наші люди втішились! Кожен ходив до них, а на Різдво ми починали від них колядувати. Але вони вже не сміють відправляти. Щоб приступити до Св. Причастя, ходимо аж на третє село. А дітей наших ми христили двічі, раз у нашому селі, а другий раз їхали дуже далеко . . .“

Глибока й непохитна віра нашого села. Старенький отець є все ще духовим батьком його. Його село привітало й віддає йому пошану у Різдвяну ніч, коли ходить із колядою. Збереглись давні обряди і набрали навіть нового значення. Але справжньої духової обнови шукають у підпільній Церкві, і немає дороги, немає жертви, що здержувала б їх від того.

Далеко від нас цей листопадовий день, що підніс наш прапор на

Осіння ідилія

Люблю блукати, вільно й без мети,
У лабіринті паркових доріг,
Де листя, як прочитані листи,
З дерев нечутно падає до ніг.

Осіння тиша, срібна далечінь,
Вже павутинням смутку оповита.
П'янкх цілунків вечерову синь
Відходячи, взяло з собою літо . . .

Не знаю, чи пройшли разом життя,
Годують голубів, закохані й
щасливі.

Я підійшла й побачила, що в них
Обличчя зморщені і скроні сиві . . .

В руках тремтячих — миска
сухарів,

Збережених з дбайливістю й
терпінням.

Вони, як двоє сивих голубів,
Й самі жились соняшним
промінням.

Старенький все торкався її руки,
Дививсь в лице закохано і ніжно,
Ще ніби бачучи лице її таким,
Як тридцять літ тому, нічим не
різним .

Не знаю, чи пройшли разом життя,
Чи може тільки почали дорогу,
Щоб разом йти туди, де вороття
Уже нема до світу цього.

Ось вже й пішли, гуторячи про
щось,

Старечим непоспішним
коливанням . . .

Смішним вже для когось може би
й здалось

Квітіння кволе пізнього кохання...

Я ж любувалась ними в тишині
Як чимсь величним, гарним,
незабутнім!

Мені здавалось, друже, що вони —
То наше, хоч далеке ще майбутнє.

Бо я не хочу слави, ні фортець,
Ні грошей, ні величної будови . . .
Я хочу на кінець, на той життя
вінець

Такої невмирущої любови!

На актуальні теми

РЕФЕРЕНТКИ І КОМІСІЇ

У попередній організаційній статті (гл. Н. Ж. ч. 3) ми не характеризували діяння містоголови, залишаючи це на пізніше. Становище містоголови дійсно особливе. Вона в великій мірі підтримує голову в її роботі і повинна бути в курсі усіх справ, що проходять у Відділі. Бо ж не раз може зайти потреба, що вона повинна голову заступити чи то для репрезентації, чи таки у діловій роботі, напр. веденні засідання. Але, буває, що у менших Відділах містоголова перебирає ще якусь функцію. Найчастіше вона є також організаційною референткою і тим дуже добре доповнює своє призначення.

Львівській ратуші. І хоч жорстока доля стягнула його по двадцяти днях, проте він лопотить даліше у наших серцях. Бо живе і діє галицька земля. Позначена важкими втратами, у путях неволі, вона шукає і знаходить дорогу до зміцнення і росту. Веде її віра в Бога і любов до свого народу.

А коли листопад живе і діє на рідній землі, тим більше обов'язує він нас у вільному світі.

У більших Відділах окремі ділянки праці перебирають референтки. Це є членки управи, що мають спеціальне призначення. Культурно-освітня й імпрезова референтки дбають про культурну розвагу членства, референтка суспільної опіки організує допомогу потребуючим, референтка виховна допомагає матерям у їх виховних завданнях, референтка пресова звітує до преси про діяльність Відділу та полагоджує справи журналу Н. Ж., референтка зв'язків підтримує контакт із чужими організаціями. Свою працю вони організують так, що по виборі укладають свій плян діяння, що його повинна управа розглянути і затвердити. У своїй праці референтки стараються бути в тісному контакті з головою та іншими референтками. Підготовка імпрези чи іншої акції вимагає постійного порозуміння. Сама участь у засіданні ще не вистачає.

Дуже часто обіжники Централі обіймають спеціальні вказівки для референток. Тоді голова, прочитавши їх, передає їх до виконання дотичним референткам. Вони прочитують їх, вибирають, що в да-

ний мент треба виконати і приходять на засідання з плянами і внесками. Коли з тим зв'язані деякі сумніви, чи потрібно додаткових інформацій, управа Відділу вивчає цю справу в Централі. Також Вісті з Централі, що друкуються в кожному числі „Н. Ж.“, подають часто вказівки референткам і тому за тим треба уважно слідкувати.

У деяких Відділах ділянки праці розростаються й тому референтка не може сама їх обняти. В такому випадку творить при своїй референтурі комісію. Найчастіше бачимо це в ділянці суспільної опіки. Станиці „Мати й Дитина“ — це є власне комісії при референтурі суспільної опіки. Бо ж сама референтка суспільної опіки не в силі подолати цій великій, жертвенній роботі, що її висуває суспільна опіка.

Дуже часто покликають окремі комісії для переведення якогось окремого завдання — святкування ювілею, відзначення роковин тощо. Тоді стараються притягнути до того також членок з-поза управи, щоб не переривати звичайного ходу справ.

За світлим покликом

Невже ти будеш остеронь сидіти
І споглядять, як летється братня кров?
Ні, сором це терпіти. Наша смерть
Научить інших, як треба жити.

Із „Грішниці.. Лесі Українки

Цього року минуло 15 літ, відколи в невідомій могилі спочило навіки закатоване серце моєї сестри. Галина Столяр — це одна з багатьох жертв німецького насилля. Важко мені писати про неї і в згадках переживати ще раз її страдальний шлях. Але на прохання редакції „Н. Ж.“ хочу зібрати в думках все те, що знаю й відчуваю, щоб воно хоч трохи насвітлило її надзвичайну постать.

Галина народилась дня 5. березня 1917 у Тернополі, де наш батько був священиком. Нас було три сестри — Ліда, Галя і Марійка. Жили ми дуже дружно, хоч і були різні вдачами. Наше дитинство пробігало в Теребовельщині (с. Хмелівка) де наш батько був парохом і в Брідщині, де в с. Суховоля жив наш дідунь о. Михайло Олексин. Найкращі спогади вляжуть нас із с. Суховолею. Там, у нашого дідуна проводили ми вакації, і там запали в наші серця перші зерна любови до Батьківщини. Дідунь приділював нам, внучкам, багато уваги. Він розказував багато з історії України, про наших князів і гетьманів, учив любити свою рідну мову і користуватись нею всюди. Дідунь був одним із священників-організаторів Брідщини і в його домі бувало багато людей. Брідщина була під сильним московофільським впливом і це коштувало багато зусиль, щоб розбудувати українське село. Тому й дідунь став одним із засновників хлопячої бурси у Бродях, що мала підховати працівників на народній ниві.

Галина була дуже здібною дитиною. В неї була така жива уява, що вона сама видумувала казки й їх любила нам розказувати. Гарно рисувала, мала добрий слух, а над усе любила танці і рухові вправи. Тому Галина була завжди осередком нашого невеличкого гурта. Малою сестрою Марійкою вона любила опікуватись, але й мене, хоч я була старша, вона немов переросла і вже скоро накида-

Галина Столяр (зправа) і її сестра, авторка допису.

Halina Stolar, member of Organization of Ukrainian Nationalists had been arrested by the Nazis for opposing their occupation, died in 1942 in a German prison. On the picture Halina Stolar (second from the left) with her sister.

ла нам свої думки.

До середньої школи ходили ми разом (до різних клас), спершу у Тернополі, а потім у Львові. Загнали ми в домі проф. Філярета Колесси на Голуба 7. Атмосфера цієї культурної родини мала на нас великий вплив. У Галини розбудилось зацікавлення літературою, а багата бібліотека професора давала їй усе новий корм. Найбільше захоплювалась вона творами Лесі Українки. Знаю, що вона вглиблювалась у її драми, а багато з того знала напам'ять.

Також мешкали ми у домі радника Мрица при вул. Софії 20, де були дівчата, старші від нас. Всі вони були пластунками. Ми ще в Тернополі належали до Пласту і вклинились також у Львові у Пласт, а Галина скоро здобула передове місце. Кошова ставила її часто за примір. Здібна спортсменка, вона здобула для Пласту срібну чашу у змаганнях бігу.

У тому часі в житті Галини стались події, що ми їм не приділили великої уваги. Померла її товаришка Дарка Терлецька, з якою вона жила дуже близько. Ця втрата струснула молоду душу до глибини. Але вже тоді виявилась у Галини риса, що стала однією з її прикмет. Вона опанувала себе так, що мало з оточення міг про що-

небудь із її переживань догадатись.

Тому й не знаємо, коли заіснувала друга подія, себто коли вона стала членом ОУН. Це мусіло бути менш більш у тому часі. Бо коли я здала матуру й виїхала зі Львова, Галина замешкала сама при вул. Супінського ч. 23. Тут я завважила, що вона живе дуже скромно, відмовляючи собі найкращих річей, а всі свої гроші віддає на допомогу політичним в'язням. Переводила збірки на ту ціль, займалась також упорядкуванням стрілецьких могил на військових цвинтарях. Попри те вона була чинна у Пласті і однаково добре вчилась у школі. Перед матурою загрозили їй видаленням зі школи за бойкот свята Пилсудського. Але добрий директор Омелян Терлецький зумів її вимотати з цієї справи. По матурі їй відмовили вступу на університет. Це було нібито „з браку місця“, але відомо, що діяла тут рука поліції.

Наша родина жила тоді вже в с. Суховоля, де мій батько, по смерті дідуна, став парохом. Коли полину туди думками, здається мені, що кращого кутка на світі немає, як ця плебанія у Суховолі. Простора хата, гарний сад, а кругом гарні, доброзичливі люди. На на-

ші празники зїжджалась уся околиця і нашої гостинної хати ніхто не минав.

Галина зажила у Суховолі та не для дозвілля і спокою. Вона зараз живо звязалась із молоддю в Бродях та увійшла до різних товариств. У студентському т-ві „Смолоскип“ брала живу участь. Не зважаючи на дощ чи снігові замети вона пішки що понеділка приходила до Бродів на сходи, ще й заохочувала подруг, щоб вони не були „на маргінесі, між товаришами“. Допомогала в різних імпрезах, часто виступала з деклямаціями, які виголошувала з великим чуттям. За деклямацію Шевченкового „І ти мене, милий Боже, на вік забуваєш...“ влада наклала на батька грошову кару. У т-вах „Просвіта“, „Рідна Школа“ і Союзі Українок вона виконала велику роботу. Коли в Бродях святкували 25-літній ювілей „Просвіти“, вона привела на площу 600 дівчат, що виконували вправи до народніх пісень. Перед цим святом ходила пішки від села до села по Брідщині і збирала дівчат по праці на вправу. „Новий Час“ писав, що такого здвигу Броди ще не бачили. Тиждень пізніше ті самі дівчата виступили в Підлиссі біля могили Маркіяна Шашкевича, а далше знов на ювілею „Просвіти“ в Підкамені. І всюди провадила їх Галина, використовуючи своє замишування до руханки і вправ.

Ці мандрівки і праця так її виснажили, що занепала на здоровю. Лікар порадив їй відпочити у гірському кліматі. Родина Галушинських із Тернополя запросила її замешкати у їх віллі у Ямній. Їх дочка Люся була близькою товаришкою Галини. Звідтіля Галина часто писала до мене, бо її дуже хвилювала розпочата робота у Брідщині і вона прохала мене тут і там її заступити.

Вибух війни і розвал Польщі спровадив її до Львова. Відкрилася змога заробітку і Галина стала працювати в якійсь установі. Там я відвідала її дня 7. вересня 1940 у її кімнаті при вул. св. Марка. З нею мешкала наша молодша сестра Марійка, що вчилася.

Ми чекали того вечора дуже довго на Галя. Коли прийшла, я завважила певну зміну у неї. Вона була немов втомлена, але й дивно мовчалива. Спиталась тільки ми-

моходом, чи ми не спали б тут без неї. Але не пояснила ближче цього і ми всі разом пішли спати. Вночі збудив нас сильний стукіт до брами. Я побачила, що Галя не спала, а сиділа з вервицею в руках і молилась. Потім сказала, що це певно прийшли по неї. У міжчасі сторожика відчинила двері і в нашу кімнату вдерлося зі страшним криком чотирьох НКВД-истів зі зброєю в руках.

— Я могла вчора втекти, але боялась, щоб наші батьки і ви не потерпіли. Моліться за мене... шепнула вона мені на прощання.

Для нас почався час страшної тривоги. Я докоряла собі, чого прийшла до Львова, бо може вони удвох із Марійкою були б скрилились. Ми стали вичікувати при різних тюрмах, щоб довідатись щонебудь та щось передати. Даремне все! Це ж вона попала в гурт арештованих 59 націоналістів, що їх потім судили у відомому процесі членів ОУН.

Про це увязнення й процес вона сама потім оповідала. Катували її при допитах несамовито. Вже на першому допиті вона від болю втратила притомність. Подробиць ми не довідались від неї ніколи. Сказала лиш, що на запит прокурора, чи вона застрілила б Сталіна, відповіла:

— Якшо б це був наказ організації — так.

Підсудних процесу 59 засуджено на смерть, і їх переведено до „келій смерті“. Там кілька разів виводили їх уночі на розстріл, приміюючи всі засоби залякування. Однієї ночі такі розстріляли одну з-поміж них, Душку Ковалюк, дочку священника зі Скилово. Нагло урвалось оце вивожування на розстріл і вони довідались пізніш, що їх „помилувано“. Одного дня їх навантажили в вагони й перевезли через Броди до Бердичівської в'язниці. У Бродях вдалось їй викинути з вагону коробочку від сірників, де була записка про неї та її долю. Ця коробочка дісталась до моїх рук і це була перша вістка про неї від хвилини її арештування.

Коли німці дійшли до Бердичева, звільнили в'язнів із тюрми. І от одного літнього дня під вечір зявився на приходстві у Суховолі змаргана, худа постать. Важко було пізнати у тій знищеній молодій

жінці нашу Галя. Але це була вона. Яка радість запанувала тоді! Сільські діти принесли їй квіти, а з околиці зїжджалась селяни, щоб її побачити. Її ж знав майже весь повіт. Галя, втомлена і виснажена, всіх стрічала привітно і старалася вдоволити. Бо ж приїзжі розпитували про своїх, що були заарештовані, раділи її звільненням, хвилювались тим, що далі буде.

Недовго тішились ми Галею. Ледве проминув тиждень від її прибуття, коли кур'єр привіз карточку. Вона притакнула і ми вже знали, що це її вириває з-поміж нас. Наша бідна, хвора на серце мати, заплакала, а батькові, що сидів непорушно, тільки дві сльози покотились по обличчі. Я прийшла теж, щоб її переблагати. Але я знала заздалегідь, що рішення Галі ніхто не переробить. Бачила, як вона ходила по кутках нашої хати, як прощалася з нашим городом. Це ще більше стиснуло мені серце. Страшне передчуття! І справді, тільки Галя зявилась у Львові, коли по двох днях її заарештували на вул. Руській. Та Божа опіка її не покидала. Просто чудом удалось їй втекти з вул. Лонцького під час проходу з подвіря.

У Галичині важко було скриватись. Для організації вже не могла принести користі, то ж рішилась виїхати до Німеччини. Там під чужим прізвищем могла скритись, а навіть студіювати. І справді, записалась на дентистику у Мюнхені і почала з успіхом складати іспити. Але всеж не могла відорватись від громадських завдань. Увійшла в контакт із робітниками, що їх вивезено до Райху і вже стала обїжджати їх осередки. Згодом стала звязковою між Німеччиною і краєм. І врешті в Берліні, на звязковій квартирі у п-ні Гайдер, попала в руки гештапо.

Слідство став переводити відомий із своєї жорстокости кат Вірзінг. Знов почалось для неї страшне катування. Розказували про нього в'язні і призналась до цього потім тюремна адміністрація. Галина не заломалась. Тільки вона передчувала свій кінець. Через одну дівчину, що виходила на волю, вона попросила нас, сестер, батьків, свої добрі дві тети і вуйка та не забула мого сінка Ігоря, якого хресною мамою була. Зга-

Слідами великої вчительки

I.

Хто з нас, львовян, не памятає дрібної, скромної постаті в немодному, темно-сірому чи чорному одязі та в такому ж капелюсі? Характеристичною ходою, замахаючи від лівої до правої сторони, йшла вона щодня до виділової школи ім. Шевченка при вул. Мохнацького. Це була вчителька цієї школи Константина Малицька.

Перші мої взаємини з нею були листовні. Прислала мені листівку з повідомленням, що Інститут ім. св. Ольги при вул. Софії уже зремонтований і я зможу там замешкати. Мрія моїх дитячих літ сповнилась: я буду ходити до української школи. Було це в перших днях вересня 1910 р.

Константина Малицька мешкала тоді в будинку згаданого Інституту на другому поверсі разом із своєю матір'ю. Першого дня, коли ми, учениці, йшли парами до школи на вул. Мохнацького, вона провадила нас. Мені тоді впав в очі її хід. І коли ми засіли за порисовані лавки нашої кляси, я побачила, що вона є господинею моєї кляси. Вчила української мови, історії та географії України, математики й геометрії. Того першого дня ви-

дала також своїх товаришок, Люсю Галушинську і Сянку Боднар.

Казали нам, що до останку не випускала вервички з рук. Навіть її кат під час знущань не міг цього вирвати їй із рук, так як і не вирвав їй із уст ніякого слова. Щоб затерти сліди своїх знущань, гештапівці повісили її на рушнику дня 26 листопада 1942 р. Але численні в'язні берлінської тюрми одноголосно стверджують, що це не було самогубство, а звичайне вбивство. Щойно весною повідомило брідське гештапо мого батька, що Галина померла на запалення легенів.

Своє велике горе ніс він сам. Змарнів, посивів, мандрував полями аж до втоми. Ніколи не сказав нашої хворій на серце матері, що вже немає Галі. А ми не знаємо навіть її могили, щоб могли поклонитись та Божим словом спомнути ту, що їй не дали християнського похорону. **Лідія Лугова**

кликала мене до таблиці та завдала мені виконати рахунок, щоб перевірити моє знання. Я швиденько це виконала.

— Ей, та бо ти, як німа, каже до мене. Рахуєш добре, але чому нічого не говориш?

А я ходила до міської школи в Болехові й не знала українських термінів. Тремтучим голосом я сказала це на моє оправдання.

З часом я доповнила ті відомості, що їх уже знали мої товаришки і дістала навіть дуже добре свідоцтво, написане власноручно характеристичним письмом Малицької, що його зберігаю до тепер.

Пані Константина водила нас довший час до школи, бо в Інституті не було ще настоятельки. Я крадьки забігала на другий поверх під її вікна, бо там на канапці під вікном сиділи два великі, чорні котів, а я теж до сьогодні люблю котів і псів, як і інші, зокрема маленькі тварини. Пізніш, за кілька місяців, перепровадилась пані Малицька на вул. Садівницьку біля заведення св. Тереси. Памятаю, що одного дня наша вчителька не явилась у школі. Це було щось надзвичайне, бо ніколи цього не було; нераз приходила до школи, підв'язавши лице чорною повязкою, боліли їй зуби, але науки ніколи не опустила. Ніколи не памятаю, щоб вона хворіла, так себе вміла взяти в руки, чи може понад силу приходила до школи. Та того памятного дня її таки не було і ми почули, що померла мати пані Малицької. Ми ходили парами на похорон, несли квіти, а потім у клясі, на годині, сиділи тихенько, вдивляючись у сумне, зболіле обличчя своєї вчительки. Ми ще тоді не розуміли, що це значить — втратити маму, але підсвідомо співчували-сумували разом із нею.

Нас було у 7-ій клясі 40 учениць, а я була між ними наймолодша. Було з Кобиловок (славне село коло Тернополя тим, що з нього вийшло багато сільської інтелігенції) кілька дівчат, а між ними гарна з себе Настуся Кочкур, яка мала гарний і сильний голос. Ота Настуся була й нашою співачкою — виступала на всіх імпрезах. Я знову була декляматоркою на-

шої кляси, яку „муштрувала“ пані Константина. До речі, я й перед тим виступила в Болехові на всіх шкільних пописах та грала „головні“ ролі в св. Миколаївських та Шевченківських представленнях. Отже пані Константина звернула увагу на мене і від того часу не обійшлося ніодної шкільної імпрези без участі нас обох, Настусі й мене. Памятаю, що десь 1911 р. приїхав до Львова і відвідав нашу школу баварський князь Максиміліян. Я ходила з Іриною Січинською (Ревюковою) на ринок по польові квіти і ми уложили прегарну (так ми думали) китицю з маків, волошок, роменів та кукілью. Ту китицю з відповідним привітом вручила я нашому гостеві. Відповідний вірш на швидку руку склала Віра Лебедова (псевдонім Малицької), який я вивчила за її вказівками. Дівчата були в українських строях, Настуся співала. Пізніше вже довідалися ми, що цей князь був кандидатом на український престіл. Згодом він вступив до монастиря і став ченцем.

Пізніш, коли я вже була в 8-ій клясі, освоїлась, обзнайомилась із школою. Нераз ми робили збитки в клясі чи на перервах. Але на годинах Малицької ми не відважувались ніколи на щось подібне! Ми її дуже боялись. Памятаю, як нераз запитувала вона про щось одну по одній, кликала до мапи, цілий ряд „свічок“ стояв у лавках, а вона стукала олівцем об катедру, сердилась, посилала нас пасти гусей, чи телят, а потім записувала „ноту“ 7-8 замість 5, а ми й не довідалися, чого вона від нас хотіла.

Треба знати, що коли Малицька чогось учила, то до смерті того не забудеш. Особливо українську літературу. Мала такий дар, такий підхід до кожного учня, що „лопатою“ вкладала йому це в голову. Сідала зверху на першу лавку, ноги клала на сидження і починала свою розповідь. Всі слухали з захопленням. Памятаю, як вивчали ми Франка і як читала вона нам Вишенського. Але як читала! Разом із Вишенським були ми на горі Атон, разом у його келії вітали пелюстки вишневого квіту з України, чули голоси монастирських дзвонів.

Не ображуймо себе

нів... А потім завдала довільно вибрану частину вивчити напам'ять.

Багато було в школі різних випадків, що мені пригадуються. Раз пам'ятаю, як Малицька викликувала за порядком найкращих учениць, що не вміли відповісти на питання. Випадково я знала це і дочекалась похвали:

— Пізнати, що вона вчилася!

Мене душив сміх і я мусіла витягнути хустинку до носа й затулити лице. Сама я і мої сусідки кругом знали, як мало я вчилася і дбала тільки виконати домашні завдання. Правда, я вважала на години і схоплювала все те, що Малицька нам викладала. І щойно пізніше я зрозуміла, що це була заслуга її прекрасного викладу і кожен, хто слідував би за ним, не мусів би вдома надто багато вчитись.

Другий такий епізод трапився моїй товаришці Галі Ходоровській. Малицька завдала українську задачу на вільну тему. Галя мала її прочитати на голос. Читаючи, між іншим сказала „на кріслатій косодеревині...“

— Що, що? спитала Малицька. Повтори!

За неї відповіла Галя Скварок, вимовляючи виразно:

— На кріслатій косодеревині...

— Ага, то видно, що ти їй написала задачу, завважила пані Малицька.

Усміялись ми тоді добре.

Щороку влаштовували ми в залі Нар. Дому разом із ученицями семінара Шевченківські свята. Це ж патрон нашої школи! Виділова школа давала звичайно кілька точок. Це був звичайно виступ нашого хору, що його провадив дуже добре проф. Мартинюк і деклямації або інсценізації. Настуся співала сольо на тлі хору, а я деклямувала або виступала в „Трьох душах“ Шевченкового „Великого льоха“.

Вшановували ми також імянини Малицької дня 3. червня. Того дня не було в нас школи (це найважливіше). Пам'ятаю, як мені трапився тоді нещасливий випадок. Чекаючи приходу іменинниці ми сиділи в класі. А я, непосидюча, вискочила, щоб подивитись, чи не йде вона з першого поверху з канцелярії. Спідничка була в мене вузенька, а кроки великі і хапаючи по два сходи нараз, почувла я, що спідничка

У липневому числі „Нашого Життя“ заторкнено справу образ. Авторка наводить твердження, що „в нас надзвичайно легко люди ображуються“

Коли поборювати зло, то на мою думку слід перше розглянути та громадою проаналізувати питання — чому в нас так „легко“ людей обиджають?

Справа, де хто сидів, та якою ложкою їв — смішно мала. Годі про це говорити! Але є зовсім безпідставні, каригідні обиди людей, що працюють у політичній, науковій, мистецькій та громадській ділянці.

Критика й обиди — це поняття зовсім собі протилежні та з собою незгідні. Критика — щира і творча — дає людині можливість пе-

трісла попри шов з лівого боку. А тут уже чую кроки нашої вчительки. Я в розпуці згорнула обі поли до купи і майнула до кляси. Співали, бажали, вручили подарунк. Це все вийшло самочинно, без чиєїсь принуки. Якось це скінчилось для мене щасливо. Як я зайшла до дому в такій спідниці, не знаю, але ті імянини пані Константини мені глибоко врізались у пам'ять.

Пам'ятаю також, як відкрили у Львові другу українську школу ім. Б. Грінченка при Городецькій вул. в малому партеровому домі з ганком. Пані Малицька повела нас парами на посвячення школи і сама промовляла звучним голосом із ганку школи. Її палкі слова про значення української школи запам'ятала я до тепер.

Пам'ятаю ще академію в честь І. Франка, до якої ми підготовлялись. Я деклямувала його „Наймита“ і пані Малицькій довелося багато зо мною працювати. Поправляла наголос, зазначувала всі відтінки вимови. Мабуть ніколи вже не працювала я так над деклямацією, як при цьому вірші.

Закінчивши восьму класу, розійшлись ми до різних середніх шкіл і попрощали нашу господиню кляси. Зв'язок із панею Малицькою перервався. Перша світова війна і еміграція виврали мене з рідного середовища.

Софія Дорошенко

реоцінити свої дії, скоординувати свої сили, підняти на вищий рівень.

Та, нажаль, у нас щирої, дружньої критики такі мало, бо на щирі та гідну змістом критику треба бути об'єктивним, треба основно знати дану ділянку та можливості її праці. А найважливішим — критик мусить бути „джентлменом“ чи людиною честі!

А ось, перегляньмо пресу за останні роки, пригадаймо собі різні збори, засідання, наради... Там знайдемо не „щирі“ критику, а „щирі“ обиду всіх, хто тільки на цаль вищий від пересічної людини.

Це жахливе явище зродило фальшиве переконання, що це не є обиди, занепад нашої громадської моралі, але „чесна“ критика в імя вищих справ. Цей підхід до критики закорінився і продовжується. Кругом нас бачимо „критиків“, яким здається, що вони непомилні в усіх ділянках життя української спільноти.

Таких явищ не було на рідній землі. В житті нашого селянства панувала глибоко закорінена пошана людської гідності. Ця засада діяла також у житті міської спільноти.

Чесність людини — це великий скарб. Які переживання взяв на себе український нарід, щоб жити чи згинувати в обороні своєї честі!

В обороні честі людини слід нам мобілізувати громадську опінію і послідовно поборювати тих „критиків“, що їх зродили еміграційні злидини на шкоду загальної справі. Критику нехай ведуть люди високої інтелігенції, знання та честі. Коли громадська опінію розв'яже проблему обид, тоді „образа“ за місце при столі стане малою суспільною проблемою.

На розраду обидженим, а піддержку „образникам“ не слід наводити прикладу критики президента, бо тим критикам дали належну відсіч десятки мільонів громадян США, голосуючи за Айком. Може краще навести сотню позитивних прикмет американської спільноти, що їх на правду варто засвоїти й нам.

С. Онуфрик

Далеко від рідного гурту

Ми з чоловіком живемо вже четвертий рік в малому американському містечку Баррон. Є тут 2.200 мешканців. На віддалі 12 миль є більше містечко Райс Лейк з населенням 8.000. Ми тут одна українська родина. А всеж сталося так, що за три роки нашого побуту більшість тутешніх пізнала Україну та її проблеми. Приятелів, що відвідували нас, це здивувало. Порадили мені, щоб я це описала. Бо ж напевно є багато українських родин, розкинутих по всьому просторі Америки.

Баррон і околиця — це частина прекрасного степу Вискансин. Це країна озер, рік, парків, лісів, диких квітів, птахів і блакитного неба. Мешканці промишляють молочарством і ховом худоби. У Барроні є велика різня індіків, де мій чоловік, ветеринарний лікар, дістав призначення федерального інспектора дробу.

Першою американкою, що увійшла в нашу хату після нашого поселення, це була дружина власника різні п-ні Меріон Жерол. Це була молода, гарна й освічена жінка. Через неї я познайомилась поступово з іншими людьми з містечка.

На початку в нас не було найменшої розмови про Україну, за винятком того, що ми є української народності. Ніхто нас про ніщо не питав, а тільки уважно до нас приглядалися. Тому й я не висувала нічого зі свого боку, щоб не стягнути на себе слави пропагандистки. Я чекала, щоб запити прийшли від самих людей „хто ви“?

Допомогло мені устаткування хати. Хто тільки не ввійшов до хати, звертав увагу на вишивки, писанки, дереворізьбу. І то однаково — жінки, як чоловіки.

Нас запрошували в гостину і ми реванжувались. О, тоді можна було видобути вишивану скатерть чи настільник, запрезентувати кераміку чи писанки. Це все притягало увагу людей і звертало розмову на бажану тему. Де ж ця Україна? Це не Росія, кажете? Має своє народне мистецтво і свою культуру?

Про нашу хату заговорили в Барроні. Коли приїжджали знайомі чи свояки до тутешніх людей, складала нам візиту, щоб подивитись на наше народне мистецтво. При кожній нагоді вивязувалась дискусія про Україну.

Велике значення в цій моїй акції мало знайомство з однією бучою вчителькою, що через недугу не виконує свого звання. Діткнена артритизмом, вона вже 30 літ прикована до крісла. Живе зі старенькою матір'ю та заміжною сестрою. Хоч уже роками не виходить із хати, проте в неї буває багато людей. Вона заробляє на прожиток продажною святочних листівок, паперових серветок і журналів, вяже на дротах, уділює лекції. Весь круг її знайомих вважає своїм обов'язком ці свої закупи робити в неї, чи замовити светрик для немовлятка, коли має якесь появитись у родині. Її часто відвідують і запрошують у гостину, дбаючи, щоб вона мала гарні враження.

Я стала брати в неї лекції англійської мови. Вже не була початківцем, отже ми стали на її пропозицію читати газети. Тоді я приносила англійське число „Свободи“ або англійські сторінки „Нашого Життя“. Читаючи текст і обговорюючи його, моя Вікі (її на ім'я Вікторія) почала входити в українську проблематику. Вона зрозуміла навіть краще, ніж я сподівалась мої почування до України і вже не дивувало її, що я ними так переймаюсь. Звісно, що й вона поцікавилась нашою хатою. Побачивши вироби нашого народного мистецтва, вона ще більше всім заінтересувалась. Скоро потім вона познайомила мене з учителькою, яка запросила мене до елементарної школи — розказати дітям про Україну.

Це був перший мій виступ англійською мовою. Я хвилювалась, хоч вчителька впевняла мене, що вона приготувала дітей на мою вимову і що маю говорити дуже просто й популярно. На стіні висіла мапа Європи з виразно позначеними границями України. По моєму короткому слові діти ще ставляли мені питання. З них я ба-

чила, що вони мене зрозуміли і що предмет їх зацікавив.

Потім запросив мене Клюб Матерей при тій самій школі. Присутні цікавились у більшості народнім мистецтвом, але були й такі, що ставили мені інші питання. Після цієї доповіді появилась коротка згадка в місцевій газеті.

Слідуюче запрошення дістала я з Клубу Матерей із Фридеріку, місцевости, віддаленої на 60 миль. Там уже говорила передо мною болгарка про Болгарію. Клуб шукав за емігранткою іншої національності. Моя Вікі мене запропонувала. Клуб Матерей гарно приготувався, поставивши до диспозиції грамофон із голосником. Я привезла з собою деякі речі, що їх присутні розложили на столах. У місцевій газеті присвячено цьому вечорові багато місця. І тому хто не міг бути на доповіді, приїхав пізніше до нашої хати.

Потім стали мене запрошувати частіше. Для Клубу Учителів я влаштувала показ у нашій хаті. Потім говорила я для студентів вчительського каледжу у Райс Лейк і для дівочого Пласту у Барроні. Пластункам я продемонструвала писання писанок і від того часу не маю від них спокою. Спровадила для них писальця і вони завзято пишуть.

І так знання про Україну поширилось у Барроні й околиці. Коли вибухло повстання на Мадярщині, його живо коментували мешканці нашого містечка. Із тих розмов я зрозуміла, що ця справа для них уже не така чужа, як давніше. А коли знайшли в газетах згадку про допомогу українських повстанців, то зараз мене повідомляли.

Та це не значить, що я не маю перешкод у тій освідомній праці. У нашому містечку є кілька родин із України, що прибули сюди ще перед І. світовою війною. Вони вважають себе росіянами, хоч є жидівського походження. Захоплені всім російським, вони про якийнебудь розподіл Росії й слухати не хотять. Ясно, що вони стараються знецінити мої твердження й інформують часто в противному напрямі.

Але я не реауюю на те. Взагалі —

Установа подружнього щастя

Мені приснилося:

Велика й нова установа. Установа подружнього щастя! Справді! Я сидів за могутнім письмовим столом, як то його мають тільки міністри чи амбасадори. Справа і зліва при малих столиках — дві молоді красуні-секретарки. Одна з блоком у руці, щоб записувати стенограми, а друга для перекладу, бо ж могла трапитись якась чужоземна відвідувачка. А відвідувачки? Вони творили довгу чер-

інформуючи про Україну та її змагання — не видвигаю обвинувачень до її сусідів. Кажу тільки, що народи Європи часто стараються поширити своє посідання коштом інших, але тим підбитим народам прислуговує природне право здобути свою незалежність. Бажання незалежності — це не бунт, це не ненависть, це не політикування. Це відвічне право людини й народу на волю. До того народу належать і українці і від цього свого права вони ніколи не відступлять.

За ці чотири роки ми вже виробили собі круг приятелів, що своє зацікавлення нами переносять і на Україну. І здається мені, що ми недаром прожили в цьому далекому містечку, де здавалось нам спочатку, ми відірвані від усього.

Уляна Білецька

гу, яку впорядковував спеціальний поліцист, що вмів рішуче, але ввічливо поводитись. Кілька дам принесло собі розкладальні стільці й сиділи на них. Впускаючи в мою кімнату, поліцист з натиском говорив:

— Зясуйте справу шанобливо, але яко мога коротко. Наш шеф терпеливий, але черга довга.

Мої відвідувачки були заміжні жінки й їх справи торкались майже виключно подружніх суперечок. Ось перша з них, достойна пані радникова:

— Мій чоловік при сніданні їсть хліб із сиром. Відрізує його малими шматочками з великого кусня і покриває ними дуже дбайливо грінку хліба. При цьому вважає, щоб увесь хліб був покритий сиром, а коли сир вистає поза грінку, то відрізує його й зуживає на свою сирну „мозаїку“. Кожен клаптик хліба має бути покритий сиром. Це триває безконечно й діє мені на нерви. Що мені робити?

— Впровадити на стіл м'який сир, що його можна намазувати — відповів я по надумі. — До побачення!

„До побачення“ — це був знак, що розмова закінчена.

Наступна пані — не могу кожної описувати — сказала:

— Мій чоловік лається, що я забагато курю. Що мені робити?

— Показати пальці! — велів я. Кінчики їх були жовті. — Перестати курити, — зарядив я. — До побачення!

Телеграфічний стиль був конечний, бо черга була довга. А я мусів її вичерпати до полудня.

Чергова: — Мій наречений хоче, щоб я запустила знов коси. А я волю коротке волосся.

— Повернутись, — велів я.

У молодого створіння була чарівна кучерява голівка поверх стрункої шиї. Я сказав:

— Наречений — дурень, пошукати іншого. До побачення! (Мене не можна було посудити за сторонність у бік чоловічої статі.)

Чергова: — В нас обоїх поетичний талант. Він каже, що мої вірші погані, а я вважаю, що його зовсім не кращі від моїх.

— А ви якої думки про свої вірші?

— Глибоко відчуті.

— А він що думає про свої?

— Також, що вони глибоко відчуті.

— Чи кохаєте одне одного?

— Так.

— Тоді заперестати віршування. Коли в вас глибокі почування, тоді висловлюватись прозою. До побачення!

Прийшла чергова:

— Мій чоловік купив собі ніж. Каже, що мусить мати оборону, бо...

Я не дав їй договорити.

— Видно, що мав на те свої причини. До побачення!

Таких аргументів я не хотів слухати. На те є поліція.

А врешті клясичний випадок:

— Мій чоловік читає при сніданні газету. У Галивуді називають це „душевним знущанням“. Не могла б я

— Нічого не можете, — сказав я. — Нехай читає! Єдина рада на те — вже вранці принадно виглядати. До побачення!

От і вліпив їй!

Черга ще була довга. Але я вже втомився. Зарядив перерву на сьогодні. На другу ніч снитиму дальше.

Мартин Шварцбах
(Переклад з німецького)

НА ТЕРЕНІ СУА

Подаємо замітні події й імпрези на терені нашої організації. Прохаємо Окружні Ради й Відділи зголошувати їх завчасу до редакції журналу.

Три Окружні Зїзди вже поза нами. Окружна Рада в Дітройті скликає Зїзд на день **9 листопада**. Прохає урядничок і членок численно явитись.

Ряд Відділів святкують цього року свій ювілей. Це свято повинні вшанувати членки й гості, а також сусідні Відділи СУА.

Ювілей святкуватимуть:

Дня **10 листопада** — 28 Відділ
Дня **8 грудня** — 8 Відділ у Бронксі, Н. Й. і 26 Відділ у Дітройті, Миш.

З-під субтропічного сонця

Багата й розкидна українська земля! Розсівала й далі розсіває свої таланти по цілому світі. Вносять свої мистецькі скарби, спмагає чужу культуру українськими первнями.

Так було до тепер. Мистці, що виростили понад нашу громаду, часто зникали для нас. А тепер це все змінилось. Входять уже під своїм іменем у чужий світ. Поволі й послідовно несуть його в кожній країні, де їм доля присудила жити.

Таким був шлях подружжя Мацюків у Бразилії. Про нього розкажує молода співачка з нагоди своєї зустрічі у Домі США. З увагою й напруженням слухали її присутні, згуртовані за чайним столом.

— Бразилія зустріла нас прихильно. Це молода країна й її населення любить музику і спів. Ми збагнули це, почувши їхні народні пісні „самба“, що лунають усюди.

— Перші наші кроки в новій країні улегшили нам земляки. Ми дали концерт у Курітібі, на який запрошено також голову й диригента місцевого Музичного Товариства. Коротко потім дістали ми запрошення цього Товариства дати концерт під їх фірмою. А пізніше автоматично всі Музичні Товариства по інших містах Бразилії влаштували нам концерти.

Критика зустріла нас прихильно. Врешті в столиці Бразилії влаштував нам концерт Департамент Культури у муніципальному театрі. Це було в 1951 р. Від того часу вже шлях у музичний світ Бразилії був простелений.

— Питаєтесь про дальші виступи? Їх було дуже багато. З нагоди приїзду президента до Курітіби співали ми на репрезентативному концерті. Також коли провінція Парана святкувала своє 300-ліття, запросили нас до участі в концерті. Крім того щороку використовуємо концертний сезон, щоб виступити в різних містах.

Співачка розкажує про фахову працю подружжя. Її чоловік Любомир Мацюк учить співу в консерваторії Курітіби (місто в 300 тисяч мешканців), а вона має контракт виступів у радіо й телевізії

в Сао Павло, куди доїжджає. Коли подружжя намічує концерт у якомусь місті, тоді вона, маючи більше вільного часу, виїжджає туди, переговорює з концертною агенцією і т. д. Одним словом бавиться в „імпресарія“.

Це справді добре подумано. Хіба може щось не вдатись чарівній

Ія Мацюк

Iya Maciuk, Ukrainian singer from Brazil, who is now touring USA.

молодій жінці, що обдарована не тільки голосом, але й енергією і любов'ю до мистецтва?

Питаємось, як їй пощастило з португальською мовою.

— Ми вивчили її дуже скоро. Володіємо вже нею у слові і письмі. Та перед подорожжю до ЗДА прийшло мені відсвіжувати своє дещо приспане знання англійського. Хоча тут думала зустрітись лиш із земляками, проте хочу пізнати Америку власними силами. Як усі мистці, ми теж мріємо перенестись сюди.

А коли зможемо почути її спів?

— Перший концерт запланований дня 17. листопада у Філадельфії, у тиждень пізніше вже буду виступати в Нью Йорку. А потім дальші виступи у містах ЗДА і Канади. Думалось, що зможу розпочати скорше. Але переміна кліма-

ту таки добре відбилась на моему горлі. Бразилія — субтропічна країна...

Розпитуємо про краску голосу й репертуар.

— У мене лірико-драматичний сопран із великим діапазоном. Переважно виступаю з камерною програмою, завжди включаючи українські пісні.

Кого найбільше люблю з композиторів? Пісні Лисенка, Стеценка, Людкевича, Фоменка, Нижанківського й інших. А зі світової літератури співаю найкраще Моцарта і Шуберта з давніших, а Форре і Дебюссі з новіших.

— Почуємо бразилійські пісні? — питаємось.

— Обовязково! Так як на кожному нашому концерті в Бразилії співаємо українські пісні. Так і тут хочеться показати щось із культурного життя країни, що нас так гостинно прийняла.

Переглядаємо грубу книжку, в якій вклеєно програмки і рецензії. Безліч виступів, відгуків і газетних вирізків. І всюди, біля прізвища мистецького подружжя виділене слово „Україна“, що просвітлює незрозумілий текст. Шлях Любомира й Ії Мацюків набирає особливої для нас ваги.

Паде ще запит про музичну освіту співачки.

— Співу вчилась у проф. Бандрівської у Львові а потім під час війни продовжувала її у віденській консерваторії. Тоді то запросили нас співати для Української Дивізії у Франції і на Словаччині. Це був бурхливий час! Прийшлося їхати під саму лінію фронту, щоб порадувати наших хлопців. Нераз треба було виступ перервати, бо прийшов наказ до наступу. Або знов пробиватись крізь сніг і вітер до наших частин. Багато наших приятелів бачили ми тоді востаннє...

Прохаємо розказати нам про працю жіноцтва у Бразилії. Пані Ія дуже добре поінформована про розвій Жіночої Секції ХОС-у, де є членом та входила до управи. Часто співає на імпрезах Жіночої Секції та цікавиться всіми проявами діяльності. Передає ширий привіт від українського жіноцтва

Хочемо давніх приписів

... У справі приписів я по стороні пані Ластовецької, яка домагається давніх страв у ч. 6, 1956. Якось одна українська господиня спитала мене, як спекти українську паску, отаку, як колись наші бабусі пекли, що аж із печі важко видобути. Або нераз чуєш, як люди зітхають: ох, оце б чогось домашнього зісти, щось просте, але добре! Чому не порадити нашим жінкам таких приписів? Тільки тому, що не мають часу на це? По перше, що не всі жінки працюють, а ті що працюють, напевне у вільний час чи в неділю з радістю спробують зладити щось!

Тому було б дуже бажаним, коли б Ви подавали приписи на різноманітне печиво.

К. Бондаренко

Крістіансанд, Норвегія.

Ми вже відповіли п-ні Ластовецькій, чому наша кухня в Америці мусіла трохи змінитися. Та Ваша правда, що обрядовому печиву повинні ми присвятити особливу увагу. Цього року 26 Відділ США у Дітроїті навіть перевів конкурс пасок, щоб показати молодим господиням справжню, стильово прикрашену українську паску.

Дріжджеве тісто є великим умінням української господині. Та в новітніх умовах воно занепадає й тому думаємо присвятити йому особливу увагу. Підготуємо тепер окремий зшиток куховарської книжки "Печиво."

Ред.

Збірник для дітей

„ВЕСЕЛИЙ СТРУМОК“

Ціна 50 ц.

Замовляти в Централі США

Бразилії, усім читачкам „Нашого Життя“.

Приємно нам почути таке зрозуміння для завдань жіночої організації у мисткині, що має такий зайнятий час. Тому зорганізоване жіноцтво повинно привітати цю співачку, що пронесла українське ім'я через два континенти.

Л. Бура

Подорож королеви Єлисавети знов розворушила увагу для великих туалет та їх приналежностей. А до цього належать її клейноти. У королівській скарбниці їх велика сила й зовсім слушно вважають клейноти королівської родини за найбагатші у світі. Бо ж зложились на них цілі королівські покоління та багатство пів світу.

Як користується королева цим скарбом? Недавно тому журнал „Лейдіс Говм Джурнал“ зясував її уподобання. Королева дуже дбайливо перестерігає звичаїв англійського світу. Вранці одягає вона два-три разки перел і також скромні ковтки. До того мистецького виробу брошку. Коли бере участь в офіційних зустрічах невеликого формату, тоді її перлове намисто трохи багатше, ковтки більш декоративні, а брошка з самоцвітів. Для вечірніх прийнять клейноти набирають уже великого блиску: це дорога, самоцвітами висаджена тіара, відповідні ковтки й намисто та нараменники. До того кілька дорожочинних перстенів.

Тому що значно частіше видно королеву в перловому намисті, поширилась думка, що вона любить перлах. Можливо, що в цьому є дещо правди. Але треба собі пригадати, що велика прапрабаба королеви, по якій вона носить своє ім'я, Єлисавета I, на всіх своїх портретах перлами майже вкрита. Це вона впровадила традицію перлових клейнотів і від неї вона вже не переривається. До того перли — це при всій дорожочинності — скромний клейнот і його можна носити при кожній нагоді.

Згаданий журнал подав також дані про замилування королівни Маргарити. Її улюбленим самоцвітом є туркус, бо зовсім відповідає красці її очей. Але його вважають скромним, отже для вечірніх прийнять вона мусить носити діаманти. Знаменне те, що коли обі сестри виступають удвох, тоді клейноти королівни значно скромніші.

Чи ви вже подарували міській бібліотеці „Дух Полумя“ — твори Л. Українки англ. мовою?

Savella Stechishin: Traditional Ukrainian Cookery. Присвячено українському жіноцтву Канади з нагоди 65-ої річниці поселення. Видано за ініціативою Союзу Українок Канади. З передмовою авторки. В-во „Тризуб“, Вінніпег, 1957. Ціна 5.50 дол.

Врешті появилась довго очікувана книжка. У нашій інформативній літературі англійською мовою її дуже бракувало. При наших взаєминах з англо-американським світом користуємось часто кулінарними здобутками нашого побуту. І справді, наше печиво чи наш борщ вже мають свою славу у цілому світі. Але не було досі обширного перегляду наших страв англ. мовою.

Савеля Стечишин має всі фахові дані для видання такої книжки, бо закінчила факультет домашнього господарства при Саскачеванському університеті і працювала довгі роки, як спеціалістка домашнього господарства з рамени того ж університету. Але ще більшу підставу до того дає їй знання українського побуту, історії й культури України. Все це вона чудово використала у книжці, попереджуючи кожен розділ загальними міркуваннями. І в висліді книжка повчає не тільки про українські страви, але й про Україну.

Окрема увага присвячена обрядам, що зв'язані з харчуванням. Маємо опис Свят-вечірнього стола та його страв, а також Великоднього свяченого. Дуже цінні світліни Великодніх пасок із різних околиць.

У доборі приписів авторка рукводилась соборницькими спонуканнями, подаючи у першу чергу страви і назви Придніпрянщини. Але й галицькі торти знайшли тут своє місце. Взагалі кожна ділянка куховарства опрацьована дуже дбайливо з точним заподанням кількості та переліку на різні ваги й міри. Можна сміло твердити, що ця англійська куховарська книжка найбільш докладна з усіх, що досі появились про українську кухню.

Л. Б.

жертвуйте на пресовий фонд „Нашим малцям“

Виставка жіночої творчості

Численні нитки лучать зорганізоване жіноцтво із жінкою-мистцем. Перші піонерські кроки уже поза нами. Але є багато інших спільних моментів. Увага мисткинь до праці зорганізованого жіноцтва — це цінний подарунок, що підбадьорює. А підтримка, яку може жіноцтво дати мисткиням — не раз означає для них крок вперед.

На той шлях ступив 64 Відділ СУА в Нью-Йорку, влаштовуючи мистецьку виставку жіночої творчості. Дня 13. жовтня відкрито її у власній домові товариства. У великій кімнаті зібрано около 50 картин, кілька скульптур, доволі багато кераміки й цікаві зразки ляльок.

Підготовка до цієї виставки розпочалась ще весною. Треба було зібрати адреси мисткинь, почати з ними листування, домовитись відносно експонатів, транспорту, ціни. Це мисткині, що живуть на новому континенті. Але хотілось показати також твори тих, що колись в образотворчому мистецтві проклали шлях. Тут і там їх зберегли і привезли з собою деякі родини. Треба було їх відшукати й домовитись щодо речення і безпеки. А вкінці хотілось показати також наш мистецький доріст. Отих молодих, що щойно ставлять перші кроки в різних ділянках образотворчого мистецтва. Тут прийшли з допомогою наші мистецькі школи.

Для прийняття картин управа Відділу не встановила журі. Не думала класти перегород талантам, вітаючи кожен їх прояв. Сподівання не завело, бо твори всі були на гарному рівні. Для розміщення картин засягнули поради мисткинь, що виставляли. Студенток мистецьких шкіл приміщено окремо.

Для прикладного мистецтва треба було підібрати невеликі підставки, шафки і полицки, на яких можна б розложити кераміку і ляльки.

Надіслали свої твори — Ірина Букоємська, Ольга Дядинок, Христина Дохват, Софія Зарицька, Катерина Кричевська, Людмила Морозова, Аркадія Оленська-Петри-

шин, Христина Оленська, Зоря Подубинська, Іванна Прийма, Наталія Стефанів і Ірина Шухевич. Серед прихильників мистецтва зібрано твори Марії Дольницької, Олени Кульчицької, Галини Мазепи, Ярослави Музики. З-поміж студенток Мистецької Студії у Філадельфії виставляли — Наталія Безбородько, Христина Зелінська, Ніна Климовська, Софія Лада, Роксоляна Лучаковська, Оксана Мурій і Ірина Шумська.

Скульптури виставили: Ірина Букоємська, Наталія Безбородько і Ніна Климовська. Керамічні виробы показали Ірина Шумська і Неоніля Тершаковець, а ляльки — Неоніля Тершаковець.

Всі ці етапи праці переходила управа Відділу з хвилюванням. Це ж бо вперше влаштовується такий почин на терені Нью-Йорку! Голова Комітету Виставки п-ні Христина Навроцька усе дбайливо розглянула, а секретарка Відділу п-ні Марія Ржепелюк перевела все листування. Голова Відділу п-ні Христина Воевідка, якій належала ініціатива цього почину, пам'ятала про кожен деталь. Співпрацювали всі членки управи — пп. Конашевич, Пастушенко, Салдан, Книш, Соневицька, Турко. Допомогали також делегатки до Окр. Ради пп. Карпевич, Вишивана і Пясецька.

Дуже цінним вступом до виставки була зустріч із мисткинями, що відбулась напередодні виставки. У тій же домові Відділу, в якій розміщено експонати — зійшлись авторки праць, мистецькі критики

та управа Відділу. П-ні Христина Навроцька привітала присутніх представила мисткинь та їх твори. При перекусці присутні знайомились та обмінювались думками. Витворилась приємна атмосфера — мисткині могли розказати про свої умовини праці, критики висказували свої признання для тих чи інших творів, членки Відділу знову пояснювали, що їм подобається. Зустріч мисткинь із загалом зорганізованого жіноцтва знайшла того вечора видимий вираз.

Другого дня відбулась відкриття. Домівку товариства заповнили відвідувачі. Каталог допомагав пізнавати твори, хоч кожен експонат носив окрім того прізвище мисткині. Публіка гурторила оживлено, й обмінювалась враженнями. Виставка жіночої творчості стала повним успіхом сезону.

Це був знов крок нашої громади для підтримки нашого мистецтва. Треба радіти, що на цей шлях ступило зорганізоване жіноцтво у такій формі. Можна сподіватись, що й інші наші осередки підуть тим шляхом, щоб виявити своє зрозуміння для праці й зусиль жінки-мистця. Л. Б.

ОСОБИСТЕ

Глибоко діткнуті нещастям, що стрінуло нашу містоголову п-ню Софію Онуфрик через смерть її чоловіка д-ра Петра Онуфрика, складаємо їй вираз нашого широкого співчуття.

Головна Управа СУА

Наші ближчі завдання та чергові акції

Час летить стрілою — і ось ми уже вступили у 8-ий рік існування і праці Українського Народного Фонду.

У зв'язку з цим вважаємо необхідним коротко познайомити Вас із біжучими нашими завданнями та акціями.

Із ближчих і більших завдань Українського Конгресового Комітету, на черзі стоять: **перше** — відзначення великої історичної дати — 40-ліття Незалежності Української Держави, надаючи цьому свякуванню ширший зовнішньо-політичний характер і **друге** — посилена акція в користь наших визвольних змагань на терені Об'єднаних Націй.

Ці акції й завдання — великого національно-політичного значення і ми просимо для них, як і для усєї іншої праці Комітету, Вашої шляхетної допомоги, за яку наперед складаємо Вам сердечну подяку.

Український Конгресовий Комітет

† Посмертна згадка

Клівленд, Огайо

Дня 1. липня відійшла від нас по довгий недузї членка 30 Відділу **Марія Капраль** у віці 64 літ. Була членкою від заснування Відділу, тому з жалем попрощали її посестри. Полишила у смутку чоловіка Миколу, дві дочки, зятів та внуків. Похорон був дуже численний, а безліч вінців вказували на те, як покійну люди любили. Над могилою попрощала Покійну членка 30 Відділу п-ні Параня Різун, а всі членки помолились за її душу. Спи, дорога Союзянку, нехай прибрана земля буде Тобі пером!

Марія Фецачин
рек. секретарка

НОВА ДОПОМОГА

Із вісток про українців у Польщі довідуємось, що їх розселено із наших окраїнних земель по всій країні. І то живуть вони не більшими скупченнями, але поодиноці, або найбільше по дві-три родини в чисто польських селах. Важко тужать вони за своєю Церквою, за своїм оточенням. Холод і голод чужини окружає їх.

Тому багато з них старається повернутись на рідні землі. Переселення проходить дуже поволі і з великими перешкодами. Досі найбільше повернулось на Підляшшя, якась частина до повітів Горлиці, Кросно, Сянік. Але більшість їх не одержала своїх давніх хат і господарств. Звичайно по дві-три родини оселяються в одній хатині й розпочинають господарство від початку. Холодно й голодно й тут, але на своїй землі.

Одні й другі заслуговують на нашу піддержку й увагу. Станиці „Мати й Дитина“ допоможуть їх одягом, що матиме для них велике значення.

ПРЕСОВІ РЕФЕРЕНТКИ! УВАГА!

Пятий Відділ СУА у Дітроїті прислав список своїх членок. Ми порівняли їх із картотекою передплатниць і ствердили, що тільки декілька ще не передплачує „Наше Життя“. Як гарно попрацювала управа Відділу! При тому з 70 передплатниць лиш три ще не внесло передплати до 1958 р. Всі інші вирівняли передплату в час і заощадили тим адміністрації пригадок. Які тут дбайливі й упорядковані членки!

Подаємо цей Відділ за приклад іншим. Коли б усі так діяли, тоді журнал міг би свobodно розвиватись і вдоволити всіх читачок.

ГОСТІ В ЦЕНТРАЛІ

У жовтні знов завітала до нас гостя з Південної Америки. Прибула п-ні Галина Коваль із Венесуелі і привезла привіт від Об'єднання Українських Жінок. П-ні Галина Коваль є головою контр. комісії ОУЖ і від початків заснування в організації. У дружній гутірці поінформувала присутніх про життя і працю жіноцтва в Венесуелі. При перекусї членки Колегії СФУЖО і Гол. Управи СУА ще довго й оживлено розмовляли.

Прийняття Округної Ради

Дня 6. жовтня п-ні А. Сивуляк, голова Округ. Ради, перевела в життя новий почин. За її ініціативою Округ. Рада влаштувала обід, щоб повітати членок по вакансійній перерві та зустрітись до нової праці. Кошт обіду не був високий так, щоб членки могли собі на те дозволити, а й Округ. Рада мала деякий дохід.

Думка припала Відділам до впадоби, бо членки яквились численно. Хотілось усім зустрітись за спільним столом та погурорити! Цей звичай товариської зустрічі членок дуже плекають американські організації і через те взаємини між членками дуже тісні і сердечні.

Прийняття відкрила вступним словом п-ні Анна Сивуляк, пояснюючи ціль зустрічі та вітаючи присутніх. Поміж приявними були голови й уряднички Відділів та багато членок із чоловіками. Як бесідника запрошено проф. Гната Мартинця, що прибув недавно з Європи.

Коли присутні спожили смачно приладжений обід, п-ні Сивуляк попрохала до слова гостя з Європи. Проф. Мартинець розказав подрібно, як живуть тепер залишенці та спинився довше над навчальними станицями, що їх удержує в Німеччині фонд „Мати й Дитина“.

У тих садках і школах українознавства навчаються діти української мови та дістають смачну доживу. За цю піддержку доповідач зложив іменем залишенців ширу подяку. Його слова доповнила голова СУА п-ні Олена Лотоцька, яка подала в короткому слові перегляд навчальних станиць та грошову суму, яка йде їм у допомогу.

При товариській гутірці ще довго сиділи присутні й ділились враженнями з ваканцій.

ОСОБИСТЕ

Панству Катрі і Корнилові Пелешок із Нью Йорку з нагоди 35-ліття вінчання складає ширі побажання і кличе радісно „Многая літа“

Головна Управа СУА

У ПОШУКУВАННІ МОЛОДОГО ТАЛАНТУ

Вже відгукнулись деякі наші осередки і висказались щодо найкращого молодого таланту в 1957 р. Показується, що є багато талановитих, молодих жінок, що заслуговують на це. Та ще не всі наші центри виявили їх. Пригадуємо це в першу чергу пресовим референткам Відділів СУА, які повинні піддержати акцію журналу. А де їх немає, там голова Відділу повинна розглянутись в околиці і висказати свою думку про талановитих молодих жінок у громаді.

Читачок „Нашого Життя“ також прохаємо подавати свою думку про найкращий молодий талант 1957 р.

УКРАЇНСЬКА СКРИПАЧКА В ТЕЛЕВІЗІЇ

Дня 26. травня скрипачка Кляра Скрипченко виступила в телевізії в Сиднеї, Австралія. Відома фірма „Фестиваль“ випустила пластинку клясичної музики у виконанні скрипачки. Кляра Скрипченко закінчила музичну академію у Мюнхені.

ДАВНІ РІЧНИКИ
„НАШОГО ЖИТТЯ“
у неповному комплекті можна дістати по зниженій ціні \$1.50
1953 р. 8 чисел
1954 р. 8 чисел
1955 р. 10 чисел.
Замовляти у Централі СУА.

Конгрес СОКАЖО у Римі

Раз на п'ять літ Союз Католицьких Жіночих Організацій улаштує свій зїзд. Кожен із конгресів підносить гасло, що є відгуком на якусь актуальну життєву потребу. Цим разом радив про „Місію католицької жінки у сучасному світі“.

Дня 29. вересня у привності делегаток та церковних достойників виголосила др. Кармеля Россі, італійка, програмову промову. Апостолят католицької жінки оснований на правді, любові й акції. Кожна з цих засад знайшла глибоке обоснування у Святому Письмі, але їх треба наново знайти у сучасній дійсності, що потрясена переворотами. До цього змагає конгрес у своїх нарадах.

Цю промову підтримали у своїх виступах представниці різних континентів — Латинської Америки, Північної Америки, Азії, Африки й Європи.

У слідуючих днях розгорнулась картина діяльності католицьких жіночих організацій. Реферували діячки з різних країн, виявляючи при тому свої проблеми й осяги. Вперше на цьому конгресі почули присутні й про діяльність українського жіноцтва, яке зясувала голова Ліги Українських Католицьких Жінок Канади п-ні Катерина Кравс. Але завершенням цього звіту були голоси жінок „Мовчазної Церкви“. Між ними промовила представниця СФУЖО п-ні Марія Томашівська. Змальовуючи шлях української католицької жінки поза залізною заслоною, вона прочитала два листи з заслання, що характеризують його як не мога краще.

Повні два дні нарад були присвячені темі „Розвій християнської особовости жінки“. Центром її була доповідь Мері Потен з Індії, що в гарно продуманій формі змалювала становище католицької жінки

та її розвій. Відношення жінки до Бога розглянула дуже основно, пов'язуючи його з ролею жінки в родині й громаді.

Передостанній день конгресу радили комісії, що їх створено окремо для кожного континенту. Українські делегатки могли брати участь у кожній із них, бо всюди є тепер українське поселення. Піднесено актуальні проблеми континентів та устійнено напрямні для католицького жіноцтва.

В останньому дні конгрес перенісся до залі Хліборобсько-Харчової Організації (ФАО). Ця нарада мала за тему „Голод у світі та його поборювання“ і фахівці ФАО опрацювали її для делегаток. Напрявні СОКАЖО подала у своїй доповіді бельгійка Ван Зебрик. У цій ділянці СФУЖО теж підготувала матеріал, звернувши увагу на голодові потрясення, що їх переживала й переживає Україна.

Дня 4. жовтня закрито конгрес по ухваленні резолюцій. У своїй кінцевій промові кардинал Пізардо, духовний провідник СОКАЖО, підтвердив ухвалені напрямні та висловив надію, що їх удасться з Божою допомогою перевести в життя.

Із конгресом зв'язано також інші почини, що надавали йому ваги й блиску. Дня 29. вересня перед полуднем прийняв делегаток на збірній авдієнції Папа Пій XII. Сімсот жінок під проводом президентки Де Ростю поклонились, вислухали промови й вказівок і дістали благословення для свого наміру.

Дня 1. жовтня висвітлено фільм ЮНЕСКО, яким ця установа демонструвала свою педагогічну роботу в Латинській Америці. Можна було переконатись про можливість культурного піднесення країни, переведені модерними засобами.

Окрім того голови делегацій за-

прошували до себе італійські організації. Дня 2. жовтня представниця СФУЖО п-ні Томашівська була на прийнятті Союзу Італійських Католицьких Жінок, де мала нагоду зустріти квіт італійського жіноцтва.

Ще не маємо перегляду резолюцій конгресу, що надійдуть делегаткам аж після повної їх редакції. Але вже з програми конгресу видно, який широкий був його зсяг та як основно розглянув він кожну проблему. Треба тільки побажати, щоб найближчі роки дозволили їх хоч частинно розв'язати.

Для нас великим вдоволенням був факт, що оце вперше виступили й українки перед католицьким жіноцтвом світу. СФУЖО запрошено, як запряжену установу, а ЛУКЖ став недавно афіліованою організацією. Ці навязані зв'язки треба удержувати й плекати, щоб у дальшому промовляти на міжнародному ґрунті іменем наших католицьких сестер.

КУЛЬТ.-ОСВІТНЯ КОМІСІЯ СФУЖО

По літній перерві Культ.-Освітня Комісія розіслала новий обіжник. Цим разом обняла в ньому збереження народньої культури й традиції, обговоривши їх прояви, що увійшли у міське життя. Обіжник подає різні способи праці в тій галузі. Це є теоретичні (пізнання, досліди), показові (на сцені, перед публікою) і практичні (у родині і громаді).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНКИ-ПРИХИЛЬНИЦІ СФУЖО!

На бажання вишлемо програму праці.

Вірова Маруся (1870—1896), революційна діячка, родом із Чернигівщини, вчителювала на селі. За революційну роботу арештована дня 13. лютого 1896 р. у Петербурзі, згинула незабаром у Петропавлівській кріпості, загорівшись у тюремній келії.

Вовк-Урбан Марія, нар. 1892 р., сестра-жалібниця армії УНР, що брала участь у Зимовому Поході. Кавалер Залізного Хреста і Хреста Симона Петлюри.

Войтків Михайлина, родом Миськів, нар. 1905 р., громадська діячка Канади, учителька, співосновниця т-ва „Добра Воля“ в Едмонтоні, голова т-ва Українських Католицьких Жінок у 1943 р., голова ЛУКЖ Едмонтонського Екзархату у 1949 р., а голова Ліги Українських Католицьких Жінок у 1953 р. Членка Ради Канадійського Громадянства і Провінційної Ради Асоціації Консументів.

Войченко Ольга, нар. 1909 р., громадська діячка Канади, книговод, голова Провінційної Екзекутиви Союзу Українок Канади в Манітобі у 1941-42 рр., секретарка Централі СУК 1942-48 рр., голова Союзу Українок Канади в 1948-1954 рр. Почесна ченка Національної Ради Жінок Канади. Співробітниця в-ва „Тризуб“, допомогла розвинути видавництво СУК.

Вокер Анастасія, родом Олеськів, громадська діячка в ЗДА, економіст, членка гол. управи Союзу Українок Америки від 1953 р., секретарка Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, член Управи Інтернаціонального Інституту у Дітроїті.

Волкова А. Ю., член управи Жіночого Гуртка, що завідував Українським Лазаретом в рр. 1914-1915 у Петербурзі. Проварила національно-освідому працю серед ранених.

Волосенко Валентина, родом **Петрів** (1879-1937). дружина інж. Павла Волосенка, співосновниця української гімназії ім. Б. Грінченка у Харкові, член управи „Просвіти“ в рр. 1917—1918 там же, член управи філії Союзу Українок у Тисменниці.

Волосевич Марія, нар. 1899, громадська діячка Волині, вчителька, працівниця міністерства освіти УНР у 1917-18, Штабу Правобережного фронту і Сірої Дивізії в 1919, голова філії Союзу Українок у Крем'янці в рр. 1933-1938. Відзначена орденами Залізного Хреста і Хреста Симона Петлюри.

Волошин Ірина, родом **Петрик**, дружина о. Августина Волошина, громадська діячка на Закарпатті, голова Українського Жіночого Союзу в Ужгороді у 20-тих роках, основниця Т-ва Опіки над Служницями і Народної Кухні там же.

Вольська Францішка, родом **Лехно-Васютинська** (1863-1930), громадська діячка у Києві, основниця Громади Українців-Католиків у 1917 р., під час I світової війни ініціаторка допомоги закладникам-галичанам, видавець дитячої літератури, редакторка журналу „Волоски“ в Києві (1917).

Вротновська Надія, родом **Филонович**, нар. 1892, гр. діячка Волині, голова Союзу Українок Волині у Рівному в рр. 1928-29, та член управи в 30-тих роках. Проварила колонії для дітей та фахові курси для молоді.

ВИБОРИ СФУЖО

Номінаційна Комісія у складі пп. Олени Лотоцької, Олени Чехівської, Ірини Павликовської і др. Наталі Пазуняк уложила листу кандидаток нової Управи й розіслала це членам-організаціям. Управи членів-організацій розглядають тепер цю пропозицію. По їх одобренні можна буде проголосити нововибрану Управу СФУЖО.

ВІСТІ СФУЖО

На бажання членів-організацій розглянулася канцелярія СФУЖО за пескою на День св. Миколая. Наша відома письменниця Іванна Савицька погодилась відступити безкорисно песку „Сон Свят-Миколаївської ночі“ на ту ціль. Ми перебрали її на циклостил і розсилаємо тепер нашим членам-організаціям, а авторці її складаємо щиро подяку.

IV Крайовий Зїзд Союзу Українок Австралії

Зїзд відбувся дня 14. і 15. вересня в залі Укр. Нар. Дому в Мелборні. Відкрила його молитвою голова СУА п-ні Марія Осідач і передала провід президії (пп. І. Пеленська, І. Хомяк, М. Осідач та секретарки пп. Війтович і Булка). Зїзд вшанував пам'ять 500 героїнь Кінгіру, пок. голови СФУЖО Олени Кисілевської і членок СУА д-р Молодовець, Гарасимів і д-р Гімелрайх.

Слідували звіти управи, що заповнили перший день нарад. У неділю учасниці зїзду взяли участь у Богослуженнях в українських церквах. Після спільного обїду продовжувано наради. Удїливши абсолюторію вибрано нову управу. Головою Союзу Українок Австралії стала п-ні Ірина Хомяк. До нової управи увійшли: пп. З. Яновська, О. Шевчик, С. Пасичинська, М. Петрівська, М. Менцінська, містоголови, п-ні М. Ярема, секретар, п-ні І. Дзїсь, skarbnik, п-ні О. Фітьо, культ. освітня реф., п-ні Н. Зімницька, мистецька реф., п-ні В. Левицька, звязки, мгр. І. Пеленська, пресова реф., п-ні І. Мамчак, сусп. опіка, пп. В. Омельченко, М. Руденко, Е. Слинько, членки управи. До Контр. комісії увійшли: п-ні М. Осідач, голова, пп. Венгльовська і С. Шуст, членки.

Резолюції Зїзду подамо в черговому числі.

Союз Українок Америки

Делегація, що брала участь у конгресі Міжнародної Жіночої Ради у Монтреалі, уложила звіт із конгресу перед українським громадянством дня 2. липня у Філадельфії, а дня 22. вересня у Нью Йорку. Промовляли пп. О. Лотоцька, І. Павликовська, д-р Н. Пазуняк і К. Пелешок.

МИСТЕЦЬКА ШКОЛА У ВІННІПЕГУ

З кінцем травня школа малювання К. Антонович у Вінніпегу відкрила виставку праць своїх учнів. Виставляло 9 учнів — Д. Зельська, Л. Качор, Х. Навроцька, М. Чарнецька, Янківський, М. Баняс, Й. Богонос, Ждан і Інка Рудницька.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

Congress in Rome

On October 4 the Congress of the World Union of Catholic Women's Organizations at Rome came to an end. Its slogan was "Mission of the Catholic woman in the world." The congress was attended by 700 delegates from 63 countries, who were received by Pope Pius XII in a special audience. His address put forward the basic objectives of the task of the Catholic woman.

The mission of the Catholic woman is founded on truth, love and action. The truth embodies her relation to God, which in these times of indifference and atheism ought to find more power. The Catholic woman radiates this faith to the environment, drawing it up from Christ's words and strengthening it by the prayer. But her faith is based on love of the neighbor, of the needy, and forlorn. This love helps her to understand her neighbor and his needs. And this is the key to further destination of the woman — to her action. The Lord has directed not to bury the talents into the ground. Hence the Catholic woman seeks to manifest her power in order to develop it for the good of the neighbor.

This has been expressed by the congress in its program. Two days were given up to the subject "Development of Christian personality of the woman." The Food Agricultural Organization (FAO) conducted a special seminar, so as to elucidate the struggle against famine in the world. The committees of the congress were divided after the continents taking into consideration the conditions of each of them.

The World Federation of Ukrainian Women's Organizations (WFUWO) had received an invitation to take part in the congress and sent as its representative

Mrs. Maria Tomaszewska, resident of Munich, Germany. Mindful of the plight of their sisters behind the Iron Curtain, who are experiencing severe persecutions for their faith, WFUWO prepared for the congress a paper titled "The woman prisoner in USSR." It depicted the sufferings of 1,500,000 women in the concentration camps of forced labor in the east and north of Soviet Union, and the revelation of ardent faith among them.

The League of Ukrainian Catholic Women of Canada has lately affiliated with the World Union of Catholic Women's Organizations, and sent its President, Mrs. Catherine Crouse, of Ottawa, as its delegate to the congress.

To complement the materials relative to the struggle against the famine in the world, the WFUWO presented a treatise on "Standard of living of the peasants in Ukraine."

During the opening of the congress were welcomed the Catholic women from behind the Iron Curtain. It had likewise been planned to have attestations by the women former members of Silent Church offered at the congress. Unfortunately, proper attention was not paid to this way of the cross. Still the Catholic women of the world might have been greatly inspired by the experiences and heroism of these martyrs. There can be no more telling demonstration of Soviet reality than the fact that thousands of women have accepted persecutions and sufferings for their faith rather than subject to the decrees of atheistic regime, and even under most exacting circumstances have continued to observe their practices. Notably, the Ukrainian Catholic women in these camps have been setting a

good example. Even now the reports are being received in the Free World that these manifestations are not decreasing but increasing. The faithful are traveling tens of kilometers to receive the Holy Communion, and the Soviet press is repeatedly complaining that the youth is holding to church weddings.

The resolutions passed by the congress reflect the objectives presented by the Holy Father, as well as the expressions of the committees and of the seminar of FAO. The way for the Catholic women has been outlined for the next five years. May most of the wishes and decisions of the congress be realized.

And the women from behind the Iron Curtain, now living outside that slavery limit, ought to take heed that their Catholic sisters in the Free World may come to understand and perceive the way of the cross of their sisters remaining behind the Iron Curtain.

A GUEST FROM CALIFORNIA

Mrs. Olga Shyshka, President of UNWLA Branch 62, of San Francisco, Calif., paid a visit to Central Office of UNWLA at Philadelphia, during her recent short stay in our city.

Mrs. Shyshka resides in San Bruno, near San Francisco, from where she is traveling to attend the meetings of the Branch.

OUR LIFE
Edited by Editorial Board
Published by the Ukrainian
National Women's League
of America, Inc.
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Prominent Ukrainian Singer From Brazil

Ia Maciuk, a renowned Ukrainian singer from Brazil, has recently arrived in the United States to tour the major cities with her concerts. Toward the close of September she visited the Central Office of UNWLA to whom she has brought greetings and best wishes from the Ukrainian womanhood of Brazil. At the meeting with the Executive Com-

mittee of UNWLA she related her attainments in the art of music as well as her plans for the time to come.

The artist began her musical studies at Lviv, West Ukraine, and completed them in Vienna. Along with Lubomir Maciuk, her husband, a fine tenor, she emigrated to Brazil in 1948. They both began their artistic career

with a concert at Curitiba, Parana. The President of the local Musical Society, who attended the concert, asked them to give another special concert, following which the couple embarked on a number of concerts in various cities of the country. Later on the Department of Culture arranged their concert in Municipal Theatre at Rio de Janeiro. This was in 1951 since when their standing in the artistic world of Brazil has firmly been established.

Lubomir Maciuk is teaching singing in the State Conservatory at Curitiba, capital of the province of Parana, a city of more than 300,000 inhabitants while Ia Maciuk is singing under contract on the radio and television at Sao Paulo. The couple is constantly preparing new repertory and is presenting their concerts every year in major cities of the country.

In January, 1957, they were invited by the Ukrainian community of Buenos Aires, Argentina, to give a concert in this city. However, they had to present 4 concerts, since every time the hall was filled to capacity. The press of the city noted the concerts with distinction and the young pair left greatly inspired.

Now Ia Maciuk came to the United States alone to get acquainted with Ukrainian communities and American musical realm. Soon we shall have the opportunity to hear our artist from South America.

Nina Klimovska: Old Woman

EXHIBITION OF WOMEN'S FINE ARTS

Special exhibits by women artists have already become a frequent occurrence in the western cultural centers. These are sponsored by associations of artists or by patrons of art. However, here the exposition was promoted and supported by a women's organization which wished thus to express esteem and understanding for the work and efforts of Ukrainian women artists.

Branch 64 of the Ukrainian National Women's League in New York prepared an exhibition of women's fine arts in its spacious office. It assembled works of pictorial and plastic arts as well as pieces of applied art. Beside the

displays of living artists there were also some canvases of deceased painters. A separate wall was occupied by the girl students of fine arts. The artists engaged in ceramics and making dolls, also presented many items.

Before the opening of the exposition the Branch prepared a reception for artists and art critics, so that they may get mutually acquainted. The evening passed in most friendly atmosphere.

The exhibition, which was open to the public for a week, drew a large number of visitors. It was marked with distinction by the Ukrainian press.

COMING EVENTS

Our new column, "Coming Events," gives data of important activities of UNWLA Branches. The information must be sent a month in advance.

*

The Conference of Regional Council of Detroit, Mich., will be held in Detroit, on **November 9**, for the UNWLA Branches from Michigan and Ohio.

*

Anniversaries of UNWLA Branches will be celebrated:

On November 10 Branch 28 at the Ukrainian Hall in Newark, N. J.

UNWLA Highlights

The conferences of the Regional Councils of UNWLA have ended for this year. The main subject put forward by the Central Office as a theme for discussion was the action to strengthen our Organization.

The problems for deliberation were the putting in order of all affairs of the Branches, paying attention to By-laws, examination of economy of the Branches, closer contact with the Central Office, and — most of all — an agreeable atmosphere. All these problems are of great import to the growth of our Organization.

The Central Office has recently received the reports of creation of new Branches of UNWLA.

There has been formed a new Branch in **Philadelphia**, consisting of 34 members. It received No. 43. The first steps in organizing this Branch were taken by Mrs. Stephanie Pushkar.

The Branch 43 has already started its activity in the field of social work.

Another Branch was organized at **Lorain, Ohio**, which has received the number 69. Mrs. Catherine Mural, from Cleveland, was active and helpful in bringing this new society into being.

The Central Office wishes to thank our Vice-Presidents for their efforts and work offered in forming the new Branches, and welcomes them into our great patriotic family.

The Central Office is mailing now the Membership Cards for every UNWLA member, to the Branches which have sent in the lists of their members.

A card contains the first and last name of the member and the space for membership fees. Thus the member will have an evidence that she is a member of the Ukrainian National Women's League of America.

Women's Participation in International Affairs

At a reception given recently in New York City by the National Council of Women of the United States in honor of the

On December 8 Branch 8 at the Ukrainian Hall in Bronx, N. Y., and Branch 26 at the Ukrainian National Club in Detroit, Mich.

On November 4 the International Women's Exhibition in New York will take place. The New York Regional Council of UNWLA will have there two stands.

On November 9 there will be a Ukrainian program during which Mrs. Helen Lototsky will address the audience.

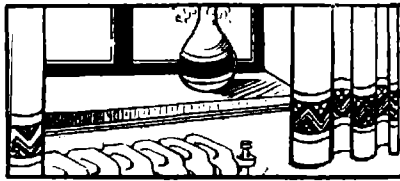
United States Mission to the United Nations, Ambassador Lodge compared the U. N. charter to the Ten Commandments — a code of behavior endorsed by all and not observed or followed by so many, but which is not discarded for that reason. He pointed out that the machinery of the United Nations consists of mobilizing public opinion and that when the UN Assembly takes a turn, however small, away from war, it justifies its existence. He expressed his pleasure in addressing the National Council of Women which in his words "—takes such great interest in world affairs and has so much influence."

Mrs. William B. Parsons, Pres-

ident of the National Council of Women of the United States, who had returned from Europe the day before, spoke briefly about President Eisenhower's People to People program. Her trip to Europe was as a member of the Women's Hospitality Committee, one of the committees on all subjects that make up this program. The broad aim of the project is to bring about a greater understanding among the people of the world through small committee meetings on various topics concerned with everyday living. The People to People program has great support throughout Europe, where committees have been formed as part of a Congress of Europe and American Associations. The program is gaining recognition all over the world. One of the projects of the Hospitality Committee is to help American women who live abroad, to learn to be a part of the community in which they live. I found Mrs. Parson's comments on this very interesting since I have read the several articles which have appeared in OUR LIFE on the 'trials and tribulations of living in a foreign country.'

Mrs. Oswald B. Lord, an alternate representative on the United States Delegation, spoke of the ever growing participation of the women of world in national and international affairs. She suggested that the National Council of Women organize seminars on topics of prime interest to women in which the feminine representatives of various countries could exchange views and ideas. I hope the National Council follows Mrs. Lord's suggestion and such meetings would be most interesting and enlightening.

The members of the United States Mission were introduced and a little of each one's background was given. The representatives answered several questions put to them by the ladies present. There was much disappointment at the absence of the most glamorous member of the Mission, Irene Dunne, who was unable to attend. The touch of glamor, however, was supplied by Myrna Loy, who was among the ladies attending the reception.

У НАШІЙ ХАТІ

Українські тапети

Недавно тому появився у нашій пресі допис на тему декорування хати й її автор Андрій Кігічак видвигнув думку, чи не могли б наші образотворчі мистці вкупі з підприємцями випродувати українські тапети. На його думку такий почин оплатився б. Є вже багато в нас власників хат, що шукають за українськими мотивами для своїх кімнат. Знаходять їх у вишивках, кераміці, килимах, подекуди в картинах українських мистців. А виготовлення тапетів на українських мотивах улегшило б це намагання, та зробило б українську хату справжнім „клаптиком України“

Думку А. Кігічака можна привітати. Добираючи тапети для українського мешкання власник завжди є в клопоті. Які кольори, які взори підібрати? Українські вишивки чи килими не зносять виразного гла. Тому стараємось знайти завжди якийсь невразний взір.

А коли б тапети мали взір, запроектований українським мистцем, тоді ця проблема розв'язалась би. Бо власники українських хат могли б підібрати собі взір, відповідний для свого устаткування. Ця хата дістала б своєрідний вигляд навіть там, де немає вишивок і килимів. Бо ж не всюди вони є і щораз трудніше їх добути.

Українські мистці мають великі можливості вибору. Настінне малювання хат у нас було широко розвинене. Маємо кілька друкованих праць із того обсягу, є альбом настінного малювання Художньо-Промислової Школи в Кам'янці на Поділлі. Є з чого зачерпнути й над тим попрацювати. Треба тільки охочих узятись за те діло. Мистців, що хотіли б спробувати своїх сил у тій ділянці і підприємців, що не вагались би вложити гроші у це підприємство.

Практика доказує, що такі почини є можливі. Недавно тому підприємство „Космос“ у Філадельфії започаткувало друк вишивкових мотивів на скатертях. Першим випустило буковинську сервету у багатьох кольорах, що її вишиваний взір є широко відомий і люблений. Друком вибиваний взір не досягає краси вишиваного. Але вже з цієї першої спроби видно, що такий друк наших мотивів можливий. У дво-кольоровому виконанні, та при певній стилізації мотивів можна досягнути дуже гарних ефектів.

Також зустрічаємо українські мотиви в текстилях, що появляються на американському ринку. Деякі з них оперті на народніх вишивках чи тканинах (гуцульські

запаски, мальованки), другі знов мають мотиви наших церковних гаптів чи рушникових узорів. Кожного сезону появляється один-два зразки, що потім зникають, бо в американській продукції ніщо не обчислене на довгий час і на ринку справді ніщо довго не залежується.

Це є доказом, що і в той спосіб могли б проникнути взори нашого настінного малювання поміж американські тапети. Треба тільки, щоб туди увійшла творча рука нашого мистця. Коли він зумів уже просунути наші мотиви в текстильну продукцію, то й напевне вдасться це йому і в виробництві настінної декорації, що є менше складне і не так зв'язане з модою.

Л. Б.

Молодим господиням

Осінь пора кладе великий натиск на салатки. Маємо багато свіжої городини й овочів. Чому не впровадити їх у наш стравоспис? Наш організм потребує вітамінів і мінеральних солей. Салатка повинна бути при кожному обіді, як мясному, так і пісному.

Зладити салатку легко, але й трудно. На перший погляд мішанина городини й овочів, приправлена цитриною чи оцтом, невелика штука. Але є при салатках кілька засад, що вимагають уваги. Без них не буде вона смакувати.

Сирі салати приладжуємо перед самим поданням. Кожну мішанину городини треба посолити, а також поцукрувати. Ця дрібка цукру злагіднює гострість квасу. Бо ж на кінці кожную салатку приправляємо оцтом або цитринним соком.

Сирі або й варені салатки приправляємо також омастою, як сме-

таною, майонезом або оливою. У нас бояться оливи, а властиво її запаху. А все ж вона найбільш доцільна, бо має менше кальорій, як сметана чи майонез і є легше страва. Коли вживати оливи найкращої якості (італійської), яка є без запаху, тоді найлегше привикнемо до неї.

Щодо мішанини городини та домішки овочів до неї, то є дві групи салаток. Одна з них — більш пікантна — бере за підклад капусту з додатком яблука, цибулі, паприки. Друга — ніжніша з підкладом моркви, лучить яблука, хрін, сир. Капуста може бути свіжа або квашена. Це єдина салата, яку треба приладжувати годину наперед, бо капуста мусить (пошаткована) постояти в солі. Моркву на салатку не шкрябають, а помивши її щіткою під біжучою водою, труть дрібно на терці.

Чи дбаємо про свої руки?

Руки говорять про людину, про її вдачу, чи життєве наставлення. Із них багато дечого відгадуємо про їх власника й тому повинні ми дбати про наші руки.

Особливо про це повинна пам'ятати кожна жінка. Жіночі руки мають певен чар, коли присвятити їм трохи уваги. А цього можна досягти навіть при найгрубшій роботі. Плекання рук не вимагає надто багато часу, а тільки витривалості й уваги.

Заки почнемо мастити чимсь руки, подумаймо перш усього про зашанування їх. Наприклад — хочемо почистити нашу піч у середині. Вживаємо до того спеціального паперу й порошку, що дратує шкіру. Чому не вдягнути до того рукавиць? Бо сажа й пригорілі харчі так відаються у шкіру, що мило і щітка потім не допоможуть. Зрештою всяке насильне чищення рук також дратує шкіру і в висліді маємо почервонілі або й посідані руки. А цього собі ніодна жінка не бажає!

Багато інших домашніх праць можна виконувати в рукавицях. Це вже збагнула американська жінка й гумові рукавиці належать у неї до кухонного знаряддя. Вона в рукавицях миє посуду, вікна, витирає двері й кухонне устаткування. Тому в кожній американки такі гарні руки. Отже спробуймо! Спочатку може не буде з цим вигідно. Але як до іншого, так і до цього можна привикнути. А тим зашануємо дуже свої руки!

Дальше плекання рук вже не представлятиме труднощів. Перш усього треба їх дуже уважно очистити. Ніколи не вживати до цього гострих засобів, як соди чи мила з содою. Також не вільно мити їх у надто гарячій воді. Коли не вистає добре, туалетне мило, тоді ще можна вжити цитринового соку на надто забруджені місця.

Увечорі перед сном треба — помивши руки — натовстити їх добрим кремом. Втирання крему у шкіру допоможе нам теж, бо при цьому масуємо її. Треба тільки вважати, щоб ми шкіри не натягали, а тільки рівномірними рухами втирали в неї крем. По такому масажі слід одягнути на руки старі

рукавиці, але не надто тісні, щоб шкіра мала доступ воздуха та не була позбавлена крему.

Коли в день занурюємо руки часто в воду, треба їх теж натерти кремом. Правда, тоді не вживаємо крему товстого й відживного, а якийбудь крем до рук, що є в продажі. Це охоронить руку від шорсткості, що така неприємна в дотику.

Оцих кілька вказівок нам дуже допоможуть. Пам'ятаймо, що рука теж зраджує вік людини. Нераз дбайливо плекане лице може помилити в оцінці віку. Але занедбана рука зараз же зрадить його.

Як водиться?

Продовжуємо рубрику запитів на тему звичаїв і поведінки. Прохаємо наших читачок надсилати запити й висказувати свої сумніви. При допомозі обміну думок можна буде устійнити правильний шлях у тій чи іншій справі.

В одному товаристві розгорілась дискусія про подарунки. Ми виборались на іменини до однієї знайомої і виринуло питання, що принести в подарунок. Одна з присутніх запропонувала купити їй нашійник із штучним камінням, а друга бранзолетку. Я висказала думку, що таких особистих річей знайомі не купують, а тільки члени родини. Мені перечили й говорили, що це старомодний погляд і часи перемінились. Тепер, мовляв, зовсім інші правила.

Нерішення

Це правда, що погляд на подарунки особистого вжитку трохи пересунувся. Своїй знайомій можете сьогодні принести в подарунок кілька пар панчіх або гарну блюзочку. Одначе Ваша правда, що нашійник чи бранзолетка це мало відповідні предмети на імениновий подарунок. Це можна подарувати в родині, де знаєте добре замилування й бажання кожного. Та й тісніші родинні взаємини не викликають міркувань на тему вартості подарунку. А даруючи це чужій людині, можна ввести її в клопіт. Нашійник чи бранзолет-

ка, дарма що з штучним камінням, це дорогий подарунок. Хто його дістане, мусить застановитись над реванжом в менш більш однаковій висоті. Та й не все ви певні, чи подарунок відповідає замилуванням обдарованої. Знаю жінок, що не люблять штучного каміння й не носять його. Або й таких, що дуже уважно добирають клейноти до своїх суконь. Може цей подарунок зовсім не придасться?

Зате маєте безліч подарунків, що можуть владувати кожну людину, не справляючи їй ніякого клопоту. Це в першу чергу — квіти. Це така мила увага, завжди бажана, завжди мило витана! Дальше — пахощі, цукорки, книжки, кераміка. Такі речі придадуться кожній жінці і їх нетрудно вибрати. А коли вже дуже хочете виявити їй свою увагу, тоді принесіть якесь домашнє печиво. Це придасться зараз при імениновій гостині й нераз виручить іменинницю з клопоту. Коли вам трудно його спекти, тоді все можна замовити.

Тітка Христіна

БОРЩ НА КОРАБЛІ

Наш борщ здобув собі вже міжнародне признание. Його впровадили вже всі великі готелі у світі стравопис, а недавно тому й пасажирські кораблі. Цікаву історію, звязану з тим борщем, розказала недавно тому членка 10 Відділу СУА п-ні Анна Мидловська.

Головний кухар корабля „Італія“, німець Хрестіян Мюльбахер видав куховарську книжечку із своїх випробуваних приписів. Поміж юшками поданий наш борщ, як російська страва. Коли ця книжечка попала в руки нашої членки, вона не жаліла труда й написала до її автора. Зясувала йому похвалення борщу та невластивість тієї назви. По якомусь часі відповів п. Мюльбахер з подякою, за ці інформації. При перевиданні куховарської книжечки він переведе цю зміну. Але щоб виявити свою готовість і тепер, засилає карту страв корабля „Італія“, в якій він уже подає поміж юшками „Український борщ“.

Чи ви вже вирівняли передплату за „Наше Життя“?

Настав час, коли на м'ясному ринку появляється свіжа баранина. Американці вживають її широко у своїй кухні. У нас чомусь вона не користується успіхом. Їй приписують немилий запах, прикру тугість і усувають зовсім із кухонного списку.

Тим часом баранина являється одним із найсмачніших м'ясив. Порода, що її плекають в Америці, зовсім не має прикрого запаху. До того ріжуть тут лиш молодих баранів, отже м'ясо не може бути туге й ликаве. А склад його такий делікатний, що припоручають його навіть хворим на шлунок.

Баранина скоро стигне, тому треба її подавати на загрітих тарілках.

Баранина на сметані

Потрібно:

- 2 ф м'яса
- 1 цибуля
- городина (морква, потрушка, салера)
- кілька зерен перцю
- лавровий листок
- 1 ложка товщу
- 3 ложки сметани
- ½ ложечки муки.

М'ясо почистити і побити. Потім нашпикувати солониною. Окремо підсмажити на маслі цибулю, вкинути туди покрайну городину і підсмаживши злегка, на гарячу вложити м'ясо. Додати перець і лавровий листок. Підлити кілька ложок води, накрити покришкою і душити далі, аж змякне. Потім виїняти, перекроїти. Підливу процідити і залляти сметаною, в якій ми розколотили дрібку муки. Можна також витиснути сок із пів цитрини. Виляти підливу на м'ясо і раз заварити. Подавати з завареними гогодзами.

Баранина з рижом

Потрібно:

- 2 ф м'яса
- 1 цибуля
- 5—6 ложок рижу
- 1 ложка масла
- 2 ложки тертого сира.

Почистити м'ясо, посолити. Окремо присмажити на маслі цибулю і душити на тому м'ясо, підливаючи водою. Коли змякне, виїняти і покроїти на кусники. Окремо зварити риж, підливаючи його підливою з м'яса. Переложити тепер кусники м'яса рижом і ще раз піддушити, щоб сполучилось. Коли готове, вивернути на полумисок, посипати тертим сиром і покропити маслом.

Французькі налисники з шинкою

Потрібно:

- 3 яйця
- 1 склянка сметани
- 1 горнятко муки
- 2 ложки масла
- ½ ф шинки
- 3 ложки молока
- 1 жовток.

Розбити жовтка зі сметаною, додати муку, сіль, шум із білків, вимішати добре і смажити досить грубі налисники.

Окремо посікти або змолоти шинку. Зладити ясну засмажку з масла й муки, розвести її молоком і додати жовток. **Перемішати з шинкою**, щоб була одностайна маса. Наложити цією масою налисники, прикрити другим, знов наложити масу, аж поки не вийдуть усі налисники. Загріти у печі і подати.

Салата з моркви

Потрібно:

- 4 морквини
- 1 горнятко звичайного сира
- 1 цибуля.

Помити й почистити моркву, потерти на терці і добре вимішати з сиром і цибулею.

Крихіткі рогаики

Потрібно:

- 1 ¼ горнятка муки
- ½ горнятка масла
- 2 унції м'ягдалів
- 3 ложки цукру.

Посікти муку з маслом, додати мелені м'ягдали і цукор і замісити тісто. Виробляти малі рогаики і пекти в легкій печі (на 325°) так, щоб не зрумянились. Гарячі посипати ванілевим цукром.

Із тієї кількості повинно вийти 60 штук. Дуже добрі до чаю.

Торти „Італії“

Із куховарської книжечки Хр. Мюльбахера подаємо дещо з печива:

Торт Добоша

Потрібно:

- 5 яєць
- ¼ горнятка муки
- ½ горнятка цукру-мучки
- ¼ горнятка масла
- цитрина (шкірка)

Половину цукру втерти з жовтками аж побіліють. Білки вбити на шум і додати до того поступово цукор-мучку, а потім також по трохи пересіяну муку. Получити з яйцями, а жінці влити перетоплене, гаряче масло без осаду. Додати цитринової шкірки для запаху. Тортівницю виложити восковим папером, виляти тонко маси і спекти на 350° п'ять кружків.

До цього торта підходить чекоядова маса і склища.

КУПУЄМО М'ЯСО

М'ясо — це сьогодні один із головних чинників нашої відживи. Вибираючи його, мусимо набратися відповідної практики в тому, що найважливіше.

Перш усього звертаємо увагу на його вигляд, печатку урядової перевірки й охоронну марку.

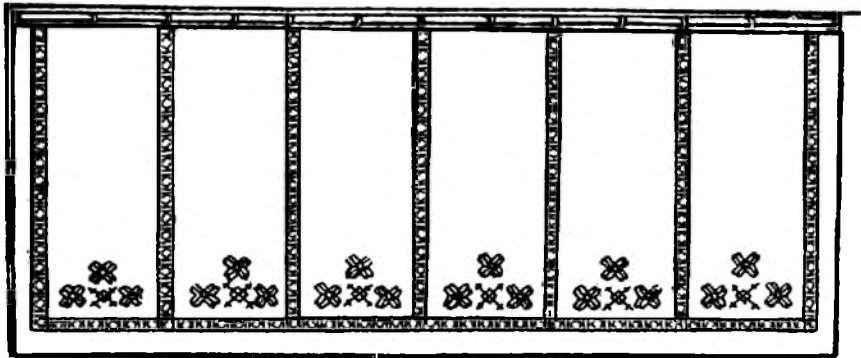
Вигляд м'яса творить його м'ясний склад, кількість товщу на поверхні та в перерізі. У новіших часах пошукують радше за нетовстим м'ясом і тому годівельники худоби плекають тепер рід, що не накладає сала. Якість м'яса пізнаємо також по його кольорі та тугості тканики.

Урядова контролья на м'ясі вступає у формі червоної печатки з числом різні. Це є запорука, що м'ясо є здорове і перерізка його відбулась у приписових санітарних умовах. Печатка прибита істинною фарбою, отже не може пошкодити людському організмові.

Окрім того м'ясо носить часто знак розподільні. Великі фірми, що опаковують м'ясо після певних засад, надають йому також свою оцінку. Вона виражає вже й якість м'яса. Наприклад: Star, Quality, Banquet.

Українська вишивка

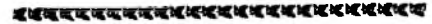
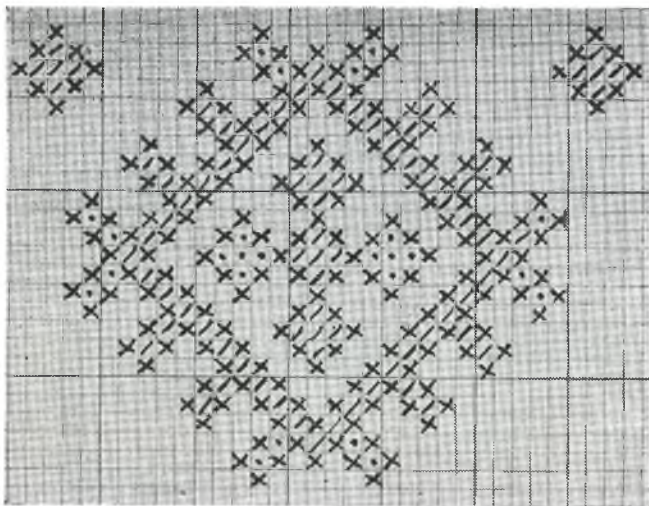
ЗАВІСКИ

Прикрашуючи нашу хату вишивками, стараємось дібрати їх до себе. Щоб не було надто різкої суміші красок та орнаменту.

А нераз можна тим самим узором прикрасити кілька предметів. Подаємо рисунок завісок, що злегка обведені вишивкою. На рисунку тільки поперечниця, подібно можна прикрасити також і бічні. Вишивка розміщена дуже

легко. Тяглий взір біжить поздовжніми смугами і здовж краю. Відповідні до взору ромбики покидані по долішньому краю.

Відповідно до завісок зладжено накидку на лампу. Нераз треба притемнити абажур, або прикрити його. Тому найкраще послужить тут білий або креманий батист чи матеріал завісок. Вишивку можна розмістити подібно: тяглий взір здовж краю, а ромби покидати по середині.

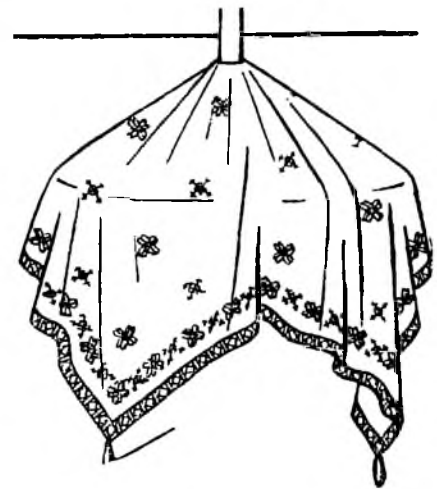

Нова збірка для дітей на осінні й зимові місяці
ЗОЛОТЕ ПАВУТИННЯ

Упорядкувала
Марія Юркевич

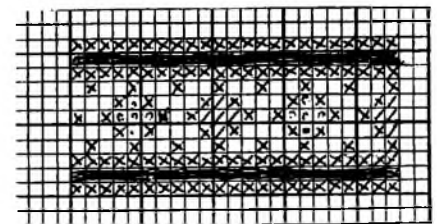
Ціна 50 ц.
з пересилкою 55 ц.

Замовляти у Централі СУА
й усіх книгарнях

Буковинський взір

Хрестиковий взір виконаний у трьох красках: хх хх червона, ДМС ч. 321, // // зелена ч. 906, оо оо жовта ч. 743.

Як зайчик шевцював

Сценка на одну дію

Дієві особи: Заяць, Зайчиха, Зайчєня, Медведик, Горобчик, Журавель, Лисиця, Їжачок і Вовк.

Зайчиха: Ой! Горєнько, вже осїнь. Який дощ хлюпотить і в нашу хату вже забрався.

Зайчєня: Та тут, мамо, яка велика дїрка у вікні!

Зайчиха: Певно, що дїрка, піле літо казала, що треба її залатати, а ви всі байдуже. Тільки стрибки та забави.

Зайчєня: Та хїба я то маю робити? То тато мусить — він сильний.

Зайчиха: Треба ж таки її обов'язково справити.

Зайчєня: Мамо, будить тата, хай тато щось порадить.

Зайчиха: Гей, тату, вставай! Батьку, чуєш, вставай, дай якусь раду.

Заяць: Що? Горить?

Зайчиха: Де там горить? Та на

дворі такий дощ, що всяку пожежу загасить.

Заяць: То чого ж ти мене будиш? І так життя не миле. Хай собі хоч посплю.

Зайчиха: Отож тому я тебе і збудила. Осїнь уже. Дощ! Хата протїкає — он у вікні дїрка, вітер завиває, холод, голод, а ти спиш. Дай якусь раду.

Заяць (чухає потилицю): Шож я тут пораджу? Забив би вікно, та де візьму хоч дощечку?

Зайчєня: Тату, я бачив в селі коло плота дощечку. Вона напевне нікому не потрібна. Ходїмо та візьмемо.

Заяць: Та що ти! Ще зловлять та забють.

Зайчиха: Та хто там побачить? Такий дощ!

Заяць: Ой! На лихе ви мене підмовляєте. Знаєте, що зайці хоч шкідливі, але чесні.

Зайчєня: Тату, ми ж з вами у капусточку ходили, та й до морквочки заглядали.

Заяць: Синочку, та то невелика їм кривда. Скільки ми того зіли? Як разів два-три добре поснідали — та й усе.

Зайчиха: Ну, то й тепер відважтеся та й скотче по дощечку.

Зайчєня: Тату, ходїмо, бо ж хату нам затопить.

Заяць: А і справді! Дивись, скільки води. Ох, страшно! Але зима надходить, померзнемо. Треба набратись відваги! Ну то ходїмо! (Відходить зі зайчам.)

Зайчиха (сама): Хоча б їх ніхто не надивав. Треба тим часом пошукати молотка та цвяхів, як придуть, то щоб все вже було приправлене, щоб уже тут дїрку забили. Ой, ой, яка ж та осїнь сумна! (Дивиться у дїрку — дерева сумно гойдаються на вітрі. В лісі жовто, жовто.)

Горобчик (біля вікна): Цвірінь,

цвірінь! Доброго здоров'ячка, пані Зайчихо. Лагодитесь до зими? О! вже скоро морози стукнуть.

Зайчиха: А вже ж, Горобчику, стукнуть. У нас — зайців та горобців — доля однакова — тяжко приходить зимою.

Горобчик: Не журіться, пані Зайчихо, Бог нас не залишить. Як не тяжко нам, а ми влома — в своєму Рідному Краю.

Зайчиха: Правда твоя, Горобчику, ти ж нікуди не збираєшся відлітати?

Горобчик: О, ні! Я не полечу. Не покину свого рідного села. Ну, бувайте здорові.

Зайчєня (знадвору): Мамо, мамо, принесли дощечку. Та й пару качанів знайшли!

Зайчиха: Та невже?! От і веселіше стало. Давай сюди, я обід зроблю.

Зайчєня: Ось мамо! А де, мамо, молоточок і цвяхок?

Зайчиха: Ось тут — я вже приготувала.

Заяць: Дощинка лежала закинута, зовсім нікому не потрібна. Ну, давайте швидше, бо я змок геть чисто.

Зайчєня: Вже, тату, несу! (Приносить молоток і цвяхи. Прибивають.)

Зайчиха: Ну, то вже сяк-так буде. А я клоччям стелю позатикаю і двері.

Заяць: Ну, то вже дїрка забита. Але ж лячно було — кралися ми, кралися по-під деревами. Нищечком та до плоту. Дивлюсь — лежить дощечка. Ми за неї, а тоді вже дали ногам знати. Але як тепло стало. Чи може мені від страху гаряче.

Зайчєня: Ой, тату, та й тхір з вас великий! Якби я вас не підштовхував, то ви і не вийшли б з-за того дерева.

Заяць: О, а ти, відважний! А чом не йшов перший, а все мене випихав?

БАРВІНОК

— На городцях неодмінно
всюди стрїнеш ти барвінок.
Я і в полі, і в саду
хоч і взимку все росту.

Зеленію, зеленію,
дівочкам даю надїю:
поки я ще зацвіту,
заквітчаю молоду!

О. Лятуринська

Срібна Зїрка

Збірник віршиків і оповідань
Упорядкувала Марія Юркевич

Відбитка з „Н. Ж.“

ЦІНА 50 Ц.

Замовляти в Централі СУА

Зайчєня: Е! Я ж тату, молодший. Мені не випадає перед старшим лізти.

Заяць: Ой, та й хитрий ти малий. Як би не те, що нам виправа вдалася — то потягнув би я тебе за вушко.

Зайчєня: Ні, не дам вушка. Не дам! Ой, як тепленько тепер. Я б аж затанцював!

Зайчиха: Танцюй, танцюй, поки можеш. (Зайчєня танцює. Тато і мама плескають у долоні. Раптом гуркіт у двері. Зайці втихли.)

Заяць: О, це певно по дощечку.

Зайчик: От лишечко! Що ж його робити, де ж його сховатись? (Лізе до мами під фаргук.) Ой, мамо, не дайте мене. Рятуйте! (Стук сильніший.)

Заяць (дрижачим голосом): Хто там?

Медведик: Це я, старої ведмедики молодший син. Відчиняйте швидше!

Заяць: А чого тобі треба?

Медведик: Як чого? Я до шевця, черевики поправити. Відчиняйте, бо мокну. (Відчиняють.)

Зайчиха: То чого ж ти від нас хочеш?

Медведик: Та як чого? Черевики підлатати.

Заяць: То чого ж ти до нас з тим прийшов?

Медведик: Того, що мама казали, що як де здибаю у вікні чобіт, то то і є швець.

Зайчик: У нас нема у вікні чобота.

Медведик: Та що ти мені говориш! Не сердь мене краще. А як не бачив — піди подивися.

Зайчик (вибіг. За хвилину): А справді, тату, є чобіт на дощечці.

Зайчиха: Медведику, та то воно так, для прикраси. У нас ніхто черевиків не ладить.

Медведик: Ви мені багато не кажіть, а ладьте, бо дощ, осінь, я не маю в чім ходити. А я вам за це глек меду принесу. Тато вже на збирали меду.

Заяць: Ну, то що ж його робити? (Знов стук у двері.)

Зайчиха: Хто там знову. Хто там?

Журавель: Відчиніть пане шевче, (входить.) Зладьте мені, будь ласка, черевики на дорогу, бо подерлися, а дорога далека.

Заяць: Та я той Ну, що ж його робити?

Журавель: Швиденько, пане шевчику, а я зараз вам рибки принесу сушеної, слимачків і всього добра. Швиденько, швиденько, бо ніколи. В дорогу час, бо зима може захопити. (Стук у двері.)

Зайчик: О, ще хтось стукає. Хто там?

Лисиця: А здоровенькі були, пане Зайчику, а я і не знала, що ви шевнюєте. Та чую в лісі всі говорять — шевця маємо.

Заяць: Та я, кумонько, не те, щоб . Та як же ж воно вийде (до жінки): Що його робити?

Лисиця: Та я вам, кумо, яечок, курчатко та ярини всякої принесла, прошу пошійте мені чоботи. Але такі, щоб сліду на снігу не лишали. І діточкам моїм пошійте. Я як слід заплачу. Я ось де і шкіри принесла крлячочу.

Заяць: Ну то що його робить? Мій прадід колись шевцював. Може і я потраплю.

Зайчиха: Спробуй, бо дивись, які припаси. Та нам на цілу зиму вистачить.

Зайчик: Тату, відважно беріться до діла. (Стук.) О, знову хтось!

Заяць: Ану, жінко, витягай прапрадіда шевські причандали. І до діла. (Стук знов.)

Зайчик: Хто там?

Їжачок: Це я, Їжачок. Потребую чобіток. Осінь на дворі, дощик, зимно. Потребую чобіток для себе й діток. Приніс вам яблужок та грушок. (Те все за вікном.)

Вовк (завив): Гей, швидше! Довгі чоботи мені негайно роби.

Щоб зима мене босим не застала. Дам тобі я овечої козушинки, для тебе, жінки і для сина.

Зайчик: У чергу, у чергу всі ставайте та терпеливо почекайте.

Зайчиха: Будуть всім чоботи і черевики. Мудрий швець у мене, у мудрої зайчихи. Всім догодить, усім зробить. (Заяць робить.)

Медведик: Мені першому, бо я перший прийшов.

Лисиця: От добре, що взявся ти, Зайчику, шевцювати, бо ж у лісі ніяк без шевця не можна бути.

Заяць: Роблю, поспішаю. Вже для ведмедика готові. Зараз і Журавлеві будуть. І вам, кумо, догджу.

Медведик: Дякую за черевики, буде тепло мені.

Журавель: Дякую і я. Тепер сміло у дорогу подамся.

Лисиця: Ну, то прощайте! А ти, малий, чого байдики беш? Помагай батькові.

Зайчик: Будьте спокійні, я прапрадіда достойний внук, тільки молоточком стук та стук.

Всі: О, тоді вже усім нам не страшні ні осінь, ні зима!

Зайчик: О, радість ще й яка і нам!

Зайчиха: І нам зима не страшна. Тато заробить.

Заяць: Так, так, зиму прозимуємо, а на літо знову затанцюємо.

Зайчик: А на радість, то і зараз затанцювати. От дощечка! От щаслива дощечка! Тату, Мамо, ушквармо якогось танку. (Танцюють.)

Мілена Грінвальд

Будуть всім чоботи і черевики!

Окружні Зізди вже в більшості поза нами. Хоч перейшли за нами-ченими темами, проте видвигнули багато думок у різних ділянках. Уряднички і членство повернулись підкріплені. Є багато гарних задумів до здійснення. Треба тільки подумати над способом праці.

Приєднання членок під гаслом 500 уже дало свій вислід. А тепер треба подумати, як об'єднати цих членок в одну тісну громаду? Над цим застановлялись представниці Централі у своїх рефератах. Дискусія виявила багато різних можливостей. Прохаємо уважно перерахувати звіти з Окр. Зіздів.

З великою радістю повідомляємо все членство Союзу Українок Америки, що в місяці вересні ц. р. Екзекутива прийняла новий **Відділ ч. 43** у Філадельфії, Па., створений заходами пані Стефанії Пушкар, містоголови С.У.А. і пані Осипи Грабовенської.

Найновіша вістка подає, що в Лорейн, Огайо, засновано в місяці жовтні ц. р. **новий Відділ**, якому припадає у нас чергове число **69**. Заслуги в оснуванні цього Відділу поклали: пані Катерина Мураль, містоголова С.У.А. і голова 30 Відділу в Клівленді, пані Євгенія Дубас, член 33 Відділу в Клівленді, і пані Марія Федачин, рек. секретарка 30 Відділу в Клівленді.

Ініціаторкам обох Відділів складаємо найщирішу подяку.

Відділи, що прислали список своїх членок, дістають уже виказки для них. На найближчих сходах можна буде їх роздати членкам та зазначити на них вплачення членських внесків. Таким способом членка дістає в руки видимий доказ приналежности до організації та вирівняння своїх зобов'язань.

Видаючи виказку членці треба перевірити при тому, чи вона передплачує „Наше Життя“. Якщо ні, тоді пригадати їй ухвалу XI Конвенції про обов'язкову передплату „Нашого Життя“ для членок С.У.А. У журналі є багато цікавих ділянок і напевне кожна жінка щось для себе відповідного знайде.

Відділи, які ще не прислали списків, прохаємо зробити це в найближчому часі.

Для відзначення молодого таланту у 1957 р. наспіло вже кілька зголошень. Видно, що ця думка зацікавила наших читачок. Але ще не всі осередки відгукнулись. Прохаємо розглянутись між молодим жіноцтвом і надсилати їх кандидатури. Зокрема зобов'язані до цього пресові референтки, а там, де їх немає, голови Відділів.

Кожен Відділ уже намітив якийсь почин чи імпрезу на найближчий час. Прохаємо подавати це до рубрики „На терені С.У.А.“. Там знайомимо наше членство з подіями в Відділах, щоб і сусідні Відділи могли привітати чи взяти участь. Можна також подавати речинець річних зборів.

При підготові до річних зборів треба в першу чергу перевірити, чи є вирівняні всі зобов'язання до Централі. Всякі недоплати дуже утруднюють працю Централі. Щойно тоді управа Відділу може упорядковано приступити до своїх річних зборів та закінчити громадський рік.

Екзекутива С.У.А.

ЦЕНТРАЛЯ ОДЕРЖАЛА
від 11. вересня до 20. жовтня 1957
Річна вкладка і Організаційний фонд:

Від.	2	Честер	20.00	5.00
	12	Вест Пулман	20.00	5.00
	14	Клівленд	—	5.00
	15	Честер	20.00	5.00
	41	Філадельфія	20.00	5.00
	45	Манчестер	20.00	5.00

Фонд Централі:

Від.	2	Честер	65.00
	14	Клівленд	19.00
	18	Джемейка	18.00
	41	Філадельфія	25.00
	45	Манчестер	25.00

Вкладка до СФУЖО:

Від.	2	Честер	9.75
	14	Клівленд	2.85
	18	Джемейка	2.70
	41	Філадельфія	3.75
	45	Манчестер	4.00

Фонд Резервовий:

Від.	2	Честер	10.00
	3	Нью Йорк	10.00
	13	Честер	10.00
	14	Клівленд	10.00
	41	Філадельфія	10.00
	45	Манчестер	20.00

Фонд Конвенційний:

Від.	2	Честер	10.00
	13	Честер	5.00
	14	Клівленд	5.00
	15	Честер	5.00
	41	Філадельфія	5.00
	45	Манчестер	10.00

На Дім С.У.А.:

Від.	2	Честер (на листу)	24.00
	18	Джемейка	10.00
		Марія Процай, Мінніаполіс	5.00
		Уляна Білецька, Баррон	2.00

На Музей С.У.А.:

Українська Централія,			
Лос Анджелес			10.00

На „Фонд 500“:

Від.	18	Джемейка	10.00
		Оксана Роздольська, Шикаго	15.00

Фонд „Мати й Дитина“:

Від.	18	Джемейка	5.00
	19	Амстердам	33.00
	20	Філадельфія	93.00
	28	Ньюарк	99.00
	33	Клівленд	115.00
	47	Рочестер	62.00
	63	Детройт	11.00
	64	Нью Йорк	65.00
		Об'єдн. Українців Вашингтону, Вашингтон, Д. К.	100.00
		Анастасія Банах Ньюберри	2.00
		Оксана Сімович, Філад.	1.00

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Звіт із конгресу

Дня 22. вересня Окружна Рада США запросила нашу делегацію на конгрес Міжнародної Жіночої Ради, щоб зложила звіт про перебіг конгресу. Зібрання відкривала голова п-ні Іванна Бенцаль.

Першою промовляла п-ні Олена Лотоцька, голова делегації. Подала коротко історію наших взаємин із МЖРадою та порівняла конгреси у Вашингтоні (1925), у Гелсінкі (1954) і в Монтреалі. МЖРада охоплює своїми комісіями всі ділянки жіночого життя. Опирається тепер головню на співпраці з урядами держав, де діють її члени. Наші взаємини з МЖРадою можуть розвиватись у ділянці інформації про життя жіноцтва поза залізною заслоною, що й ми переводимо.

Слідуюча бесідниця п-ні др. Н. Пазунок зясувала працю комісії, в яких вона брала участь. Це були — комісія преси (п-ні др. Пазунок

була відпоручницею „Н. Життя“) і комісія міграції. У першій комісії запало важливе рішення — МЖРада мала б на майбутнє інформувати своє членство про свою поставу до великих політичних подій. У комісії міграції розгорілась дискусія на тему асиміляції втікачів, що її властиво не вибічено.

Третьою бесідницею була п-ні Олена Процюк, що прибула на запрошення Окружної Ради. П-ні Процюк була представницею СФУЖО на конгрес Міжнародного Жіночого Союзу в Коломбо у 1955 р. і недавно тому переселилась до ЗДА. Цікаво було порівняти діяння двох великих міжнародних центрів та почути про першу зустріч українок із азійським жіноцтвом. Присутні почули характеристику праці МЖСоюзу та перебіг конгресу, що знайшов тепер свій відгук в окремій конференції азійського жіноцтва, яка відбулась недавно тому у Сінгапурі. Схарактеризувала окремі постаті конгресу, як із європейського, так і азійського жіноцтва.

На закінчення п-ні Бенцаль подякувала бесідницям і закрила сходни.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Окружний Зїзд у Рочестері переведено вже згідно з правилами нового статуту, бо на ньому відбулись рівночасно загальні збори Окружної Ради.

Зїзд започатковано Богослуженням. Дня 13. жовтня о год. 11-ій голова п-ні Марія Крамарчук відкрила його і запросила до президії голов Відділів — п-ні М. Мельник (6), п-ні А. Капітан (47), п-ні А. Кравс (68) і делегатку п-ні др. Є. Єржківську (57). Секретарками зборів вибрано пп. Мирославу Приймак (47) і Єву Бішко (68).

Слідували звіти Відділів. По черзі звітували пп. М. Мельник (6), О. Харамбура (47), др. Є. Єржківська (57), А. Кравс (68). Реасумування звітів перевела голова п-ні М. Крамарчук. Підкреслила корисні сторінки (велику

кількість імпрез, добрі грошові обороти) і започаткувала дискусію. Тут виринуло кілька проблем. Першу піднесла п-ні Л. Карабіневич, вказуючи на підготову імпрез, що повинні бути на високому рівні. Подала кілька порад, як плянувати дбайливо й виконувати солідно свої задуми. Другою точкою дискусії був запит, чому в США так мало жінок із центральних земель. Справу розглянула докладно п-ні др. Єржківська, подаючи пояснення і поради, як їх притягнути до організації. Вона ж піднесла думку, чи не можна б створити захист для самотніх, старших жінок, де вони доживали б віку в своєму оточенні. Вкінці заторкнено питання фінансів Окр. Ради. Для свого діяння Окр. Рада потребує фондів і згідно з новим статутом може придбати їх тільки при допомозі імпрез.

Іменем контр. комісії промовила п-ні А. Капітан і поставила внесок на уділення абсолюторії, що збори прийняли оплесками.

Слідуював вибір нової управи. Головою вибрали через акумуляцію дотеперішню голову п-ню Марію Крамарчук. До управи увійшли делегатки пп. Ева Герула і Марія Весела (6 Відділ), пп. Марія Холевчук і Ірина Остапюк (47 Відд.), пп. др. Євгена Єржківська і Ірина Томич (57 Відділ), пп. Анастасія Кравс і Ольга Бачинська (68 Відділ). Пресовою референткою вибрано п-ню Мирославу Приймак. Контр. Комісію творитимуть голови Відділів (пп. Капітан, Мельник, Кравс, Когутяк).

Приступлено до виголошення рефератів. Перший виголосила п-ні Ольга Бачинська із Сиракюз на тему „Роля жіночих організацій у вихованні дитини“. Доповідниця вказала на завдання матері для збереження дитвори та на певні недоліки у тій ділянці. Деякі матері не мають відповідного знання, а другі його мають, але в погоні за заробітком забувають про це. Тут може допомогти жіноча організація доповідями на виховні теми, виховними порадами та дискусійними вечорами. Також повинна вдержувати тісний контакт із молодечими організаціями.

Організаційна доповідь представниці Централі п-ні К. Гардець-

Пресовий Фонд „Н.Ж.“:

Від. 2 Честер	10.00
Катря і Корнило Пелешок, Нью Йорк	10.00
Наталія Яремишин, Лайма	4.00
Теодозія Гаврилук, Филад.	4.00
Євгенія Равич, Торонто	3.00
Ольга Кузів, Ваяндот	2.00
М. Голубінська, Торонто	2.00
Мирослава Чубата, Бріджпорт, Конн.	2.00
Марія Михайлів, Бетлегем	2.00
Анна Ковалівська, Нью Йорк	2.00
А. Зелінська, Детройт	2.00
Марія Голуб, Каламазу	2.00
Вал. Єрмоленко, Міннеаполіс	1.00
Христина Пилипчук, Джексон	1.00
Катерина Стречак, Оклагома Сіті	1.00
П. Хичій, Торонто	1.00
П. Ясінська, Милвил	1.00
В. Гаврилів, Гартфорд	1.00
Анна Панас, Клівленд	1.00

З подякою

А. Кульчицька, фін. секр.
Анна Сивуляк, касієр

кої йшла за гаслом „Скріпімо себе внутрішньо — в родині, в нашій організації і в громаді“ Про скріплення родини згадував попередній реферат, отже доповідниця вказала тільки на значення молоді для нашої організації й громади. Для скріплення організації вже йде акція придбання членства. Але треба продумати також, чи вміємо притягнути членок до праці? Чи вміємо створити в Відділі добру атмосферу? Чи наші членки цінують свою організацію і є горді зі своєї приналежності? Чи діловодство Відділу є упорядковане? Чи наш контакт із Централєю тісний, а наші зобов'язання вирівняні? Все це є прикмети, що рішають про вартість і силу організації. Без них вона не виконає свого завдання. А про це завдання нам треба пам'ятати, бо на нас покладають надії наші сестри в Рідному Краю. Про це пригадав нам лист наших сестер із Мордовії. Також у громаді ми ще не здобули належного становища. Та це прийде з часом. А найважливішим для нас — це змагати до її замирення. До цього ведуть різні шляхи. Одним із них є розвинення товариського життя у формі зустрічей, обідів, плекання обрядів. Це є здавна домоною жіноцтва, отже треба це вміння добре використати.

Розпочалась дискусія. Вона пішла головню по лінії збереження молоді й нашої культурної пропаганди. Це навіть до певної міри пов'язано разом. Бо найкраще зможе переводити культурну пропаганду молодь, яка вже увійшла в американське життя. Треба тільки зацікавити її цим, улаштуваючи відповідні імпрези й покази (п-ні Демиденко). Централя повинна придбати фільми про Україну та випозичувати їх Відділам (др. Є. Єржківська). Добре було б також вивести на сцені українське весілля з допомогою режисера п-ні Карбінович (п-ні Гардецька).

На закінчення п-ні Гардецька відчитала внески Зїзду, які ухвалено оплесками. Національним гимном закінчено Зїзд.

Ухвали

1. Окружний Зїзд у Рочестері приймає і схвалює гасло, видвинене Централєю „Скріпімо себе

внутрішньо — в родині, організації й громаді“.

2. Скріплення організації США продовжуємо через приєднання членок, відвідуючи незорганізоване жіноцтво на терені округи.

3. Змістом нашої праці буде об'єднана праця членок і молоді під кличем „Працюймо в Америці для України“ в усіх ділянках праці США (виховання, суспільна опіка, культурна пропаганда, преса).

4. Змагаємо до замирення і спільності нашої громади дорогою товариського співжиття.

5. Піддержуємо пресу і видання США через обов'язкову передплату журналу і поширення книжок.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Ювілей 24 Відділу США

Дня 12. жовтня вранці відправлено Богослуження в церкві св. Володимира. А ввечорі зійшлося около 350 осіб, між ними представники управи міста, у Нар. Домі. Свято відкрила голова Відділу п-ні Марія Процак. Представила 13 членок-основниць — пп. Полевчак, Слободяна, Грету, Возняк, Бурбеляк, Ковальчук, Маркович, Пограничну, Галинович, Френкевич, Райхель і дві п-ні Кінашук та вручила їм подарунки. А від імени Відділу п-ні Шперун вручила подарунки членкам управи — пп. Процак, Греті, Полевчак, Гнатюк, Левицькій та іншим. Провід ввечора перебрала п-ні Крайч.

Коли закінчився обід, покликано до слова присутніх. Наперед привітала всіх голова Відділу п-ні Процак. Опісля промовляли: голова Централі п-ні Олена Лотоцька, українською й англійською мовами, республіканська посолка Флоренс Дваєр, мейор міста Стівен Берсік, радна міста Мері Гіллен, Іван Романишин, голова Окр. Ради п-ні Іванна Бенцаль і касієр УНСоюзу п. Роман Слободяна.

Промова конгресменки виявила основне знання української проблематики. З особливою увагою згадала вона переслідування української Церкви та жертви большевицького терору в концентраційних таборах. Зворушено прослухали присутні її коротку й змістовну промову.

Привітальну телеграму надіслав сенатор Роберт Крейн.

Ювілейний Комітет видав книжечку із вступним словом голови п-ні Процак та історією Відділу, що її написала Меланія Кривокульська. У книжечці поміщена світлина ювілейного комітету й управн Відділу.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Пікнік 30 Відділу США

Дня 6. жовтня відбувся в городі п-ва Задорецьких пікнік для членок Відділу. Серед пожовквих дерев зійшлись, спожили перекуску і заспівали. Потім ішла оживлена товариська гутірка, що тривала до пізна. На перекуску зложились членки — пп. Габрівська, Хміль, Савчак, Фоцо. Окрема подяка належить п-ву Задорецьким, що поставили свій город до диспозиції, та нашим чоловікам, що допомогли нам у підготові.

Марія Фецачин, рек. секр.

МОЛИТВА У ЛИСТОПАДІ

Український Християнський Рух кинув гарний почин. Дня 1. листопада всі українці у вільному світі об'єднуються у спільній молитві за нашу Мовчазну Церкву і за наш нарід. Цього року Союз Українок Америки долучився до цього почину, звертаючись до всього українського жіноцтва в ЗДА. Заклик розіслано до всіх українських часописів у ЗДА та повідомлено Відділу США.

Наші членки відбули молитву у крузі своєї родини, повчивши дітей і молодь про її вагу. Напевне не було ніоднієї жінки-українки в ЗДА, що в тому дні і в тій годині не схилила б голови у поклоні перед Господом Богом. Молитву можна було відмовити і при праці, чи в дорозі.

Цей почин не тільки об'єднав нас із братами й сестрами на рідній землі. Він скріпив нас також у завданнях супроти них. І допоміг об'єднати нас усіх у цій хвилині.

У САЛЬОНІ НЕЗАЛЕЖНИХ МИСТЦІВ

Цього року в червні Софія Зарицька знов виставила дві картини у цьому Сальоні. Одна її картина уявляє собою зажурену жінку, а друга композицію кількох жіночих голів. Кольорит її картин більше оживлений, як звичайно.

Її Нью Йорк

Всуває руку в торбинку, тепер потрібне їй це посвідчення з бібліотеки і список книжок, які поручив їй Іван Іванович, але все кудись засунулося і знову їх не знайти. На широких сходах публічної бібліотеки, де кількоро студентів щось читає — Нінка. Христя може цілі години ходити вулицями Нью Йорку і не стріне ніколи, кажім, Марка (ах, Ти Боже мій, куди ж ти подівся, Марку?!), але Нінка попадається якось скрізь. Правда, вона ж належить до сім'ї книжкових молів і саме тут її місце. Напевно відразу знала, де в місті, які бібліотеки!

— Нінка...? — справжньої радості від тієї зустрічі якось не відчуває, але все таки стає мило, що має нагоду говорити до когось, кого давно знає.

— А, Христя?! Також до бібліотеки? — викрикує радісно Нінка. Подумати! Ніби нічого не сталося, не було тих розчарувань і жалів, немов це вони, як колись піднімаються широкими сходами галерії образів на Принцегентенштрассе у Мюнхені! Але ні, за ними шумить великоміським темпом П'ята Евеня, довкола звучить англійська мова, понад присадкуватий будинок бібліотеки попливляється в гору хмародери. А якийсь вітрячок включається у Христиній душі і віє холодочком. Переходять просторим вестибюлем, піднімаються вгору дві колишні приятельки, а Христя цілком не знає від чого починати розмову. У своїй самоті навчилася мовчати, могла говорити тільки до Марка, що слухав усього уважно і очима казав: „гарна“, „люба“. А втім, думками вона ще не цілком відбігла від канцелярії ньюйоркського адвоката, ще чує його слова і ціле її напруження ще не розвіялось як слід. Але у Нінки не слідно ніякого розгублення. Тягне Христю до кам'яної лавки, що на переломі сходів ще вище і, вдвляючись уважно в її лице, каже:

— Я дуже радію нашій зустрічі, Христе. Давно хотіла тебе бачити! У мене невирівняний довг супроти тебе...

— Ах, Нінко! — швидко відповідає Христя, немов це справді вже не грає ніякої ролі. Але підняти погляду на неї, вона чомусь не може. — Це вже проминуло, забудь!...

— Христю, я не хочу оправдуватись, ти знаєш, я не вмю цього робити. Але хочу, щоб ти знала, що це тяжіло на моїй совісті!

— Добре. Отже відтяжи свою совість! Бачиш, що я здорова, живу тут, у Нью Йорку, тобто там, де бажала, переді мною продовження науки співу, словом, здобуваю це місто немов вояк чужі землі! П'ядь за п'яддю!

— Прекрасно! Але за вояком стоїть держава, а ти сама, отже ти більший герой. І що ще в тебе?

— У мене? Нічого...

— А „він“?

— Який „він“?... — питає швидко налякана й рада. Від цього слова Марко стає кимсь знову цілком реальним, кого можна стрінути кожної хвилини.

— Він! Кожна дівчина має якогось свого „його“, — каже Нінка майже нетерпеливо. — Чому ти

маєш бути інша, як усі дівчата? Правда, — признає відразу — ти є інша, як усі дівчата. Кажи ж хоч, як тобі живеться? — за швидко, для Христі, погоджується на зміну теми.

— Нічого цікавого. Доки не дістану стипендії і не назбираю грошей, працюю в готелевому ресторані. Це пусте. Говорім краще про тебе. Чи ти... щаслива...? — питає і тепер дивиться на Нінку кутіками очей.

— Що можна сказати про мене? — Нінка зневажливо рухає плечима. — Я переключилася на старосвітський лад. Не працюю, тільки займаюся домом і дитиною. Маємо власний дім, дитина має городчик і не потребує бігати по вулиці. Крпка. Не знаю, що можна б ще додати. Правда, знаю, що погано думаєш про мене. Що ж, виговори, що маєш на душі, може зуміємо далі приятелювати. Якщо, очевидно, тобі цікаво бувати в домі, де чоловік піванглієць, а півбермудець!

— Нінко, ти знаєш, я завжди хочу шанувати погляди і розуміти вчинки іншої людини — каже Христя. Я їй не скажу цього — думає і бачить себе під дверима колишнього Нінчиного мешкання з валізкою в руці. Тихо ховає усмішку. Зуміла сама по-радити собі!

— „Хочу!“ Це не значить, що дійсно так роблю, чи відчуваю! А втім, байдуже! Зробила, значить уважала, що так буде ліпше. Мій християнський Бог — а хто ж власне більше важливий? — на це подружжя згоду дав. А все таки — вона зідхає, а її очі вперті в останній ступень сходів на гору, повні надуми і невдоволення. — Все таки з мене ще поганка. Як щось між нами не до ладу, як мені не подобається, як він поведе себе, то я не подумаю „ах, ти дурню“, чи „ідіоте“, чи щось таке, зрештою цілком непідхлібне, тільки „ах, ти чорнюху!“ Бачиш, це не впорядку! Але що ж, я видно не дозріла до справді християнських висот! Бо що ж нарешті кольор шкіри? Одного дня медицина може винайти якусь субстанцію, що надаватиме кольор шкіри згідно з бажанням людини. А сьогодні він уже очний лікар. Але наразі всі раси проти мене. Біла, чорна, червона і жовта! Не переч! Я знаю, що це так! Помилка...? Моя найбільша помилка — моє перше подружжя. Мій „що-мені-зробиш“ вигляд, це тільки поверховність, бо в душі я подротований баняк! Поглянь на мене! Щаслива? Неправда! Я зліплюю своє життя, бо воно розліталось. Але люди судять...! Що знають ті, яким усе життя йде так складно, що вони навіть не мають нагоди грішити! А втім, люди судять тільки на підставі того, що бачать...

Справедливо! Взяти хоча б пані Луцикову. Скільки прихильності виявляла їй, Христі, і як дивиться на неї підозріло, відколи в її життю появився Марко! Причиною цього Маркове авто, яким вона не один раз їздила. — Якби так п-во Сумики знали, що їх доня їздить кудись автом з якимсь юнаком,

що то ні чоловік, ні наречений? — гіршиться вона. Го-го! Які далекі від правди були її підозріння! Мама і тато за водою, але в авті з ними була завжди присутня Ева і не дозволяла на ніщо. Але хіба пані Луцикова знала щось про існування Еви і взагалі чи повірила б у те? А втім, чи вона, Христя, не повнолітня людина, що має право на свої власні приємності? Нарешті в добу пані Луцикової чомусь дуже радо бавилися в „пташка“, „кляштор“, „телефон“ . . .

— Чи . . . чи маєте про що говорити . . . ? — питає Христя обережно, немов сягає по чужу річ. Вітрячок на хвилину виключується. Переводить погляд на Нінку, на її лице, дбайливо прикрашене помадками і пудрою, затримується на її очах, в яких прибуло щось визивне і чекає без надії на ширшу відповідь. Нінка водить очима за постатями, що часом появляються на сходах.

— Не знаю, — каже нарешті. — Не знаю, що тобі відповісти. Здається, що тихо не буває, коли опинюємося вдвох, але справи, які ми обговорюємо, це наш побут, це сучасність і наше майбутнє. Сотні тисячі людей тільки тим цікавляться, ні? Кого це болить, що якусь там Нінку можуть цікавити глибші проблеми? Нінка світу і так не змінить! Отож поховала усі свої бажання і поклала хрестик! Але її дитина . . . О, дитина мусить стати справжньою людиною, для неї немає найбільшої жертви! Всі малі і всі добрі! Все одержить, що забажає, одне буде їй заборонено: закохуватись без пам'яті й одружуватись без застанови!

— Ах, Нінко, — Христя зідхає. Вітрячок далі не рухається. Якийсь уривок розмови в канцелярії адвоката неочікувано проховзується через голову. Марко стирчить в уяві немов статуя з бронзи. — Хіба це хтонебудь стримати в силі . . . ?

Власне, хто на кого образився? — питає раптом себе і забуває про Нінчині справи. — Очевидно, я на Марка! — влевнює себе. — Нечувана річ запропонувати дівчині кількадедну прогулянку автотом до Канади! Нечувана, хоч . . . прекрасна! Але відмовити мусіла і навіть не тому, що проти цього бунтувалася Ева. Вона сама на це не могла погодитись! Обурливе! Сказала кілька слів Маркові, що думає про те, тоді він образився. Відїхав і пропав. Ані слова від нього. У зимку лижувалися вдвох, танцювали на забавах, елітку вона не використала своєї відпустки, щоб тільки бути разом із ним, потім він не використав своєї, бо вона тоді працювала, а потім прийшла ця його пропозиція поїхати на кінець тижня до Канади і розбила все. Ігор сказав їй, що Маркова мати і сестра переносяться до Боффало. І власне, чого б їй чіплятись його думками, як довкола стільки хлопців?! Одні байдужі до неї, але другі неприховано залицяються! Багато, правда, але ні один не такий, як Марко, що там не говорити! Пішла була зі Славком до кіна на злість Маркові і щоб перевірити себе, і не могла віджалувати! Ніби медичну книжку читала. Нудно ж як було і чужо! У Маркових очах знаходить щось таке рідне, чого ніяк нема в інших хлопців! І треба ж було йому вилазити з тією Канадою?!

— . . . як її мама зробила . . . — ловить з повітря

Нінчині слова і не може догадатись до чого вони відносяться.

Нінка говорить ще щось, чого Христя ніяк не може склеїти в якусь оформлену цілість, раптом дивиться на годинник на своїй руці і швидко підводиться:

— Засиділася! — каже. Її очі нервово просовуються по стіні, підлозі, підводяться до Христі. — Мала невдовзі зо школи повертається, мушу чекати її на автобусовій зупинці. Ну що ж, Христю, до побачення? — і всміхається піддобрююче до неї.

Теплий промінчик огортає Христину думку. Що там справді ще якийсь жаль колотиться в її душі? Їй же самій тількищо символічно прощено її провини! Хто вона, щоб не зробити цього супроти другого, супроти Нінки?

— Подай свою адресу, Нінко — каже.

Музика симфонічної оркестри, а за нею фільм, Нінка, Бордо, і спомини минулого, перемішалися разом і створили втому, коли вже повертається додому. До всього ще долучилася Діна. Не ця Діна, яку Христя знала після свого приїзду до Америки, але Діна нова, яку стрінула після смерті її мами. Це вже була серна, яку поцілила стріла мисливця вперше і глибоко. Вона всміхалася, але усміх був короткий, швидко зникав з обличчя. Вона казала: „о, велл, всі ми котрогось дня туди підемо, але доки живу, доти радію життям“, але в її рухах прибуло щось неспокоїне, суєтне. Вона ладилася до свого шлюбу без цієї промінливої радості, з якою прийняла свої заручини. Значить, Евині намагання були даремні, Діна відчула її смерть. І немов торкаючись Христиної втечі з їх дому, вона питала:

„Скажи мені, чому ви всі, що вродилися там, не вдволяєтесь так легко життям і в усьому щось підозріваєте?“

„Пощо робити з цього загальну справу, Діно, коли це тільки я так зробила?!“ — хотіла сказати Христя, як колись зробила Ева, але Діна сказала ще:

„Чи тепер, чи за десять років, але я там буду, щоб переконатися, чому ці люди інші, як я . . .“ Чи вірна, чи фальшива, але це вже була думка дорослої Діни, що над нею Христя не мало думала.

Тепер хочеться їй заплющити очі і відпочати. Заглядає до книжок, які везе з собою, але втома не дозволяє скупити думок на нічому. Наступного дня чекає на неї Рोजа, Еді, бос і якісь високопоставлені особи, що прийдуть на обід і слід би їй подумати, чи не треба б їй ще цього, чи того зробити.

— Яка прекрасна погода! — несподівано заговорює до неї сусідка з плетеного сидіння залізнички. Вона викочується вже з підземелля назустріч безхмарному небу, всувається між звисаючі рами Вільямсбургського мосту, за якими проблискує безбарвне плесо Східньої Ріки, з якимись пароплавниками і взноситься до висоти горішніх поверхів домів неширокої вулиці. Знову верхи церков, дерева, фабричні комини, що їх минала кілька годин тому. — Індіянське літо! — з захватом докидає сусідка.

— Справді гарно, — признає Христя, не настроєна на розмову. Але люди, серед яких тепер

живе, схильні завжди до розмови, до щирого обговорення того, що їх цікавить і слід відплатити їм тим самим. А втім це тема для всіх важлива і зрозуміла. Говорять про неї всі раси і всі верстви людей. Спершу сміялася, що так багато слів присвячують цьому, доки не зрозуміла, що ньюйоркська погода, це химерна дівчина, що підпорядковує всіх своїм примхам. Ловить холод з Канади, спеку з Мексика і закропивши їх вологістю океану, вгощає мешканців буревіями і гураганамі!

Лист! — впадає їй нова думка, коли двері вагону відсуваються на плятформу, широко розтягнену над бульваром. Ціле підмостя тремтить ще від руху залізнички, що поспішила в глибину Джемейки. Христя стукає зап'ятками по залізних сходах, що закінчуються на хіднику вулиці. Лист! На неї чекає пошта! — переконує сама себе, коли після шуму і гуку рухливих вулиць Менгеттену, опинюється на спокійному, обсаженому деревами, заулку. Віддихає глибше, з насолодою. Фабричні дими й їдкі запахи хемікалій сюди не доходять. Клени похилили свої росохаті корони над рівно зрізаними живоплотами буксів, їх грубе коріння попідсаджувало вгору асфальтові плити хідників. Живе з природою, з сонцем і рістнею, з кожною травичкою і квіткою. Як цього нема, здається їй, що щось не в порядку. Може це насліддя її далеких, хліборобських і ближчих, священичих, предків, що жили з землею і для землі. Запах м'яги її розніжує. Це атавізм у неї, бо сама вона прекрасно почувається на великоміському бруку.

— Лист! — огортає її вже певність, коли бачить мосяжний дашок над прорізом дверей домику, в якому мешкає (горда власність Марії Семенівни та Івана Івановича Ключко), крізь який вкидають пошту. Минає дітей, що не сходять їй з дороги, тільки продовжують свою гру серед хідника вулиці і вбігає на сходи.

На підлозі невеликих, подовгастих сіней, розсипано листи й газети. Між ними вузька коверта з синьо-білими берегами летунської пошти з печаткою Мюнхену, адресована до Христі дрібним батьковим письмом.

„ . . . Від деякого часу помічаємо якесь змряччення в Твоїй душі, хоч Ти і намагаєшся писати до нас у погідному тоні, — читає втулившись у фотель, що стоїть поруч піяніна в її кімнатці. — Не питаємо від чого воно, хіба, що нам сама про те скажеш. Але, думаю, що маленька розмова батька з донькою нічого тут не зашкодить, тимбільше, коли до нас почали приходити такі листи, як ті про філодендрон!

Ти, моя Христю, сьогодні доросла, самостійна людина і до такої саме хочу говорити. Батьки хотіли б дати своїй дитині все, що можливе, а одного дати не можуть: власного досвіду! Молоде покоління вони ні вдоволяють, ні переконують. Врешті я з тим цілком згідний, бо кожна людина мусить по-своєму пережити життя. Не хочу робити трагізму саме з цього, що війна кинула нас на інші землі, а післявоєннє ще і розділило нас, хоч це, очевидно, є глибока

трагедія. Але не дивімся так на це, може тоді буде нам легше. Нехай нам здається, що ми виїхали з дому на краще пізнання світу і людини. В тому також буде своя частинка правди, бо тепер таки ми ліпше його знаємо!

Але де б ми не були, то ми з Тобою — два світи. Ти молодий і я старий. Це давня проблема батьків і дітей. У наших обставинах, це тільки новий варіант званої мелодії.

Мені пахнув мій чорнозем, мене колисала трохи тужлива рідна пісня, стрілецька шапка була мені символом, як і хатка під стріхою (яка для Тебе вже є символом нужди!) і молився я в церкві дерев'яній, що слухала молитов гетьманів, в якій святі образи були дуже далекі від того, що сьогодні називають мистецтвом. Але якось цілком близько був Бог і була земля. Вони були ідеєю, за них вмиралося.

Що з цього знаєш Ти, моя дитино? Ти може чула про те від Мами, або від мене, з наших оповідань, яких напевно не слухала уважно, з книжок, які може й не дочитала до кінця. Ти нічого з цього не знаєш, Ти навіть мало вдишувала те рідне повітря, в якому є зародки любови Бога і Рідного Краю. Ти наковтана різними мовами і культурами, хитаєшся між тою хаткою і хмародерами, між старовиною і найдалі посуненою новизною, між бажанням затримати давнє і нестримним походом вперед, що можливо несе загладу людству, між тим, що створила Твоя нація і що інші, і напевно у душі Твоїй повно розбіжностей. Може там у світі здається Тобі, що за Тобою нема нічого, тільки така хатка під стріхою, може переконуєш себе, що традиція, в якій ми Тебе виховували, вже віджила і цілком не заслуговує на продовження, може тужиш за тим, може розтопилася в новому середовищі, може і може без кінця.

Я цілком не знаю обставин, у яких Ти опинилася, може навіть хибно уявляю собі життя там, бо створюю його на підставі збираних звідомлень, описів, листів і розмов. А кожний бачить світ крізь свої окуляри, тому думаю, що Твій Нью Йорк, це такі щось трохи інше, як Нью Йорк тих восьми мільйонів мешканців. Не знаємо докладно в яких товариствах обертаєшся і які люди мають на Тебе вплив. Твої листи писані прихапцем і з них ми не все знаємо. Я знаю, що Ти розумна і по Мамі одидичила життєвому зарадність. Я знаю, що Ти, подібно, як і я, знаходиш відпруження в музиці. Але і знаю те, що Ти спалахуєш швидко і даєш себе нести хвилі. І тут починається наша журба, яка, думаю, була б на багато менша, якщо Ти була б послухала нас і поїхала до Честеру, до своєї тітки.

Одного ми свідомі: Тебе чекає наука, велика праця над своїм голосом, над собою. Яка це була б для нас насолода бачити Тебе на рідних і чужих сценах, або хоча б читати про Твої виступи! До цього ще далеко і шлях не такий легкий. І мене це дуже болить, що нічого Тобі

тепер не можу допомогти. Але, не дивлячись на моє велике бажання бачити Тебе і допомогти Тобі добитися до вершин успіху, слави, я перш усього бажаю дати Тобі один спадок: багатство душі. Полягає воно не на тому, що видиме для всіх, що набуте, що манить блискучою позолотою, але нікому не знане, соромливо і скромно сховане в душі. Це її світло. Ясність.

Назв'їм це ясність. Це її зміст, глибший і більший, як усе, що бачиш. Якщо цього немає, життя стає немов дорогоцінний дзбанок: гарний, але надутий і порожній. Я не можу Тобі цієї ясності накинати. Кожному її що інше приносить. Але, я хотів би, щоб це було світло, що освітило б усі Твої сумніви, розяснило всі турботи і було дороговказом.

Мені це дає музика, мої пісні. Нехай вони тепер незрозумілі, може навіть наївні для тих, що дозрівали після мене. Часто, якщо не казати, завжди, молоде покоління нехтує тим, що творили перед ними, з ними ж бо прийшов на світ більший розвій. Тільки за сторіччя повертається зрозуміння праці дідів. Тільки, Ти обурюєшся цілком несправедливо на те, що Твій тато не створив чогось, що імпонувало б світові. Творець може творити тільки так, як наказує йому його душа. Тут не його провина, що природа не наділила його геніяльністю. До того, моє покоління не думало ще про те, щоб імпонувати світові, тільки щоб дати щось народові, якому світ нічого не дав.

Бажання молодого покоління відмінні від мого. Це підстава розвою людства. Тут усе було б у порядку. Тільки, що завдання молодого покоління не висміювати і закидувати безвартість зробленому перед ними, але розвивати ідеї, що прийшли з ними на світ. Подумай, яким шляхом розвивалась людська думка тільки кількох поколінь, коли йшлося про осідок на землі:

Бог — Край — Батьківщина — Бог і Батьківщина — Людство — Бог і Людство.

Як думаю, що Ти стоїш перед цим останнім. Не можу заперечити краси цього, бо воно всеобіймаюче. Я хотів би тільки, щоб Ти вміла виконати свою частиночку обов'язку так, щоб у тому святі людства не забракло народу, з якого Ти вийшла.

Бо Ти, моя Доню, на жаль, емігрантка, тобто людина, до якої життя ставить більші вимоги, як пересічно. Край, з якого емігрант виходить, вимагає від нього любови і пам'яті. Край, який його приймає, вимагає, якщо вже не такої самої любови, то перш усього лояльності і вдяки. Я не хотів би, щоб Ти забула, або злегковажила одне, або друге. Я не хотів би, щоб Ти була тим філодендроном, який втнуть і посадять у новий глечик, але я не хочу також, щоб Ти не поглянула у вікно, до якого попнялася. Не хочу давати Тобі ні вказівок, ні наук. Думаю, що якщо нам не вдалося заповнити Твою душу справжнім багатством, то тепер уже запізно на те. Але прошу, перевір свої вчинки

і вдумайся в себе. Пам'ятай про Мамине „май розум“, а якщо огорне Тебе сумнів, поглянь у Новий Заповіт і пошукай, що сказано там про обов'язок супроти Бога і кесаря.

Відносно кохання, яке воно не було б, а цілком безсилий. Воно право Твого віку, воно необхідність у житті. Але у вирішальній хвилині, не забудь зідхнути:

Боже, дай мені розум, бо це на ціле життя...

Хоч гора не в силі прийти до Магомета, то все ж таки Магомет може прийти до гори... Що думаєш про те...?"

Хоч сонце світить тепер крізь прозору корону старого ясеня на сусідньому подвір'ї — знак, що наближається вже до заходу то Христа знає, що промине принаймні дві години, заки димок не загомонить голосами. Опинилася сама з своїми думками, може передумувати їх на всі лади без ніяких перешкод. А вони, немов зерно у воді, починають кільчитись. Про відпочинок не думає і втомі тепер нема. Остання дописка у батьковій листі висувається на перший плян і забирає всю її увагу. Справді! Ніколи досі не подумала про те, що як їм не дозволено приїхати сюди, то вона може повернутись до них! Наука співу тут не може бути ніякою перешкодою! Її світлик ще такий малий, її шатра не закріплені ні трохи і можна їх кожної хвилини звинути і рушити далі. Що більше заглиблюється в ті думки, то більше відчуває, що вони поривають її, манять, що її туга за батьками більша, як вона думає і що пора, дійсно пора вже побачити їх, вицілувати, виговоритись! Як так не бачити мами і тата?! Вона належить до них, вона хоче бути разом з ними! Трохи дитячого ще бажання їх пестоти й уваги будиться відразу в душі, але швидко долучується інше, нове, це хотіння заблизнутися перед ними своїм життєвим досвідом і знанням.

У тишу маленького домику вдирається з вулиці розрадуваний крик дітей. Надбігли відклялись і галасують під їх вікнами. Втихаючи, у рівних відступах, їм у такт гавкає собака. В її кімнаті, всупереч прийнятним місцевим приписам, паперова стора підтягнена високо в гору, щоб філодендрон, що стоїть на комоді, мав доволі світла. Христа дивиться на світліну батьків, що стоїть поруч нього, її очі набирають ніжності, але і збиточності. Як тут вимагати, щоб чужі люди розумілися, коли її рідний батько не зрозумів її листа з тим філодендроном?! А втім, що вона там написала? Це було так давно. От, висилювалася на якусь мудрість, щоб тільки не сказати і не зрадитись, що справді з нею діється! А татові гін завдав біль! Жило це в нього в думках і певне мучило, доки не відписав їй! Як такий лист мучив його так довго, то що тоді тато скаже на цілу пригоду з Евою? На всю цю причину її сьогоднішнього хвилювання в канцелярії пана Бордо? Напевно скаже, що вона не мала розуму і взагалі невдячна. Тепер вона сама так думає, але тоді відчувала інакше, тоді була героєм, здавалося, що переводить у життя те, що намагалися її навчити. Правдоподібно, кожна справа інакше виглядає з віддалі, а інакше зблизька,

немов краєвид, бачений із різних кутів. Але в одному тато має рацію. Вона хитається між настроями, поглядами, світосприйманням, у неї нема ще тої непохитної стійкості, що в них. Ще нема, чи взагалі не буде, бо вона за багато змін зазнала в своїм житті майже від коліски. За татовим високим чолом, прикрашеним ясним волоссям, що непомітно переходить у сивину, за маминим худорлявим, немов викутим обличчям, відчувається якусь таку незмінність власного погляду, щось таке постійне і незрадливе, як у природі буває граніт. А її думка перекочується з місця на місце, немов ртуть, розділюється на частинки і знову з'єднується і їй навіть важко виробити собі якусь незламну опінію про татову пісню. Має вона справжню мистецьку вартість, чи тільки промовляє до сердець, до почувань людей одного клаптика землі і тому вони знаходять для неї прихильну оцінку?

„Хіба я знаю, що значить ходити до одної школи від першої до останньої кляси?“ — питає себе. Дивиться на світліну батьків, але бачить їх живими, такими, які вони є у дійсності, а за ними якийсь кімнати, якісь околиці, якийсь кусник життя, проведений разом із ними. Її туга за ними побільшується. Мамині зацікавлення кружляють довкола батька і її, у тата ж усе вбране в музику. Навіть, як за столом бере в руки вилку, то здається, що тримає камертон і зараз подасть тон! Хіба в їх часах можлива була така ситуація, як от у Нінки, чи хоча б у неї? То як можна прикладати до них одне мірило?! Нінка — грішниця без бажання грішити, а вона мініатюра Дон Кіхота!

„Маріє Семенівно, — скаже вона, як тільки пані Ключко повернеться з праці — я повертаюсь до батьків! А в пана Бордо все пішло добре! Прикра справа, але власне кажучи, то я дістала спадок...“

Я повертаюсь до батьків! — пише на блокноті, що стоїть на столику поруч книжок. Повторяє це кілька разів, як закохана учениця ім'я свого коханого. Сідає до піяніна і без застанови вдаряє кілька акордів. „Вже здалека чути дзвоник, дзень-дзелень“ співає і повертає всміхнений погляд на татову світліну, ніби він справді може виявити їй своє задоволення з виконання його пісні. Христя співала її на „Крісмес парті“, що її влаштувала була управа готелю для своїх працівників. Це був такий безпретенсійний вечір із даруночками для кожного, у концертній частині якого виконавцями були самі працівники. Тепер бачить, що це буде її єдиний виступ тут. Незнаючою дівчиною приїхала сюди і такою ж від'їде. Даремне якийсь журналіст бажав їй колись щастя! Десь у готелевому ресторані ще трохи будуть пам'ятати Кріст, будуть навіть згадувати її спів із призначенням, навіть захопленням, як завжди, коли вже немає людини, але швидко забудуть. До виступу в Карнегі Голя не дійшла, хоч мріяла про те. Може колись приїде на виступ званою співачкою, але не тут буде початок її кар'єри. Заїде до „свого“ готелю, хлопці від підйом чекатимуть на її слово з застиглими лицами, а Рожа служитиме при столі! Уявляє собі такий образ, але насолоди від такої дешевенької пімсти якось не відчуває. Стає сумно, що ніде не буде записана студентка Христіна Сумик,

ніякі великі мрії тут не здійсняться, її побут у Нью Йорку буде тільки коротким епізодом, про який згадуватиме своїм приятелям. Тепло, чому ні. Коли допливала до берегів Нового Світу, не знала нічого про нього, хіба ці обриси будинків з Нінчиних карток. Не знала навіть коротенького відтинку якоїсь вулиці Нью Йорку, ні мешканців, не знала його краси і страху, його цінностей і недостач. Але, коли від'їздитиме, лишить якихсь своїх приятелів і навіть маленьких ворогів, це і те місце запишеться у споминах і збуджуватиме якесь почуття, бо там уже буде якась частиночка її „я“ Залишить його перш усього поруч Марії Семенівни, пані Луцикової, тут, у цьому домику і десь там далі, поруч Марка.

Дзвоник телефону дрібно бринить у сінях. Поклали його там на столику для вигоди всіх мешканців домику і Христя біжить тепер до нього, повна напруги і цікавості.

— Галло! — каже, а услужна уява підсуває можливість почути голос Марка.

— Хто це? Христя? — чує здивований голос Богдана.

— Так, — відповідає розчаровано.

Я думав, що Ігор уже прийшов. Ігор повернувся вже з гір, знаєш? Але ще видно не доїхав до дому...

— Так, можливо. Чи ти хотів щось?...

— Так. Чи є до мене пошта?

— До тебе?... — намішує слухальце між піднятим плечем і підборіддям і переглядає листи. Яке ж їй тут усе вже знане! Навіть з почерку знає хто і до кого пише. — Не хвилюйся, Богдане, — потішує, всміхаючись. Це ж теж Дон Жуан, тільки на багато молодше від того в Домі Старців! — До тебе є лист від неї! Пахне, як перфумерія!

— Та невже? — і в телефоні бринить вриваний сміх. — З вдяки скажу тобі, хто прийшов!

— Чую. Ігор.

— Не важне! Марко! Марко Рубич!

Слухальце безмовно спочиває в її руці, воно мертво, не несе нічийого голосу, не передає ніякої вістки, але Христя ще тримає його в руках і чекає на щось. Марко повернувся! Що це значить? Адже мама і сестра вже в Баффало! Чи він буде тут? Чи тільки полагодить якийсь свої справи і від'їде? Чи прийде? Адже вони гніваються! — нагадується і її радість стає немов земля під час затьміння місяця: існує, але не така виразна. Заки вони познайомилися, Марко рідко заходив до хлопців. Нема причини думати, що й тепер прийде. Всувається глибше у свої думки, на саме дно, немов у студню. Гніву у своїм серці не відчуває. Він розтопився у тузі за ним. Відкілясь напливають оправдання. Це був відрух, не бажання образити її. Раптом ціла вона — одне бажання побачити його, вчути голос, відчувати його рідний погляд усіма своїми нервами! Які її очі дивні тепер!... — дивується, приглядаючись до себе в дзеркалі. Ясність її душі дає сама думка про Марка!

Куди не поїде, не позбудеться його з думок. Але без співу також не може бути. Радісно стає, як тільки візьме ноти до рук! Нічого не подіє, але таки хоче добитися місця поруч Саломеї Крушельницької,

Оксани Петрусенко, Зої Гайдай, усіх тих, що чарували своїми голосами! Татове навчання співу, вона завершить, як не в Нью Йорку, то в Мюнхені, то в Медіоляні, то хто зна де, але дійде до своєї мети!

Малий квітничок за домом манить її різнокольоровим килимом осінніх квітів. Вбере думки і відпише батькам, відпічне трохи від надміру вражень. Деякі тижні проходять цілком без подій, а деякі дні наладовані ними від сходу до заходу сонця! Власне день ще не скінчився, ще може щось прийти, якщо саме цей такий багатий у враження!

З сусіднього ясеня паде на городчик тінь. Мала латка неба над ним прибирає вечірній кольор, виполоканий від яскравості, від глибших тіней. Христя сідає на мурований ступень ганочку і креслить на коліні листа. Мої Любі, я вирішила . . . Марко повернувся! — вискакує непотрібна думка й олівець зависає в повітрі. Приїхав для продовження студій, чи для неї? Прийде, чи гнів, немов ріка, проплив між ними? Прийде і вона подасть йому руку, немов бачила його вчора? Чи може вона зависне допитливим поглядом на його темних очах, шукаючи знаного виразу? Вона гордо мовчатиме? Вона вийде, коли він увійде? Ах, куди ж там! Від самої думки, що він тут, квіти дістали яскравіші кольори, листя глибшу зелень, а світ заповнився можливостями! Добре, добре, але йому не треба цього виявляти! Мої Любі — повертається знову до листа. — Я думаю, що нам пора вже побачитися . . .

Шкода, що духову зміну людини не можна перевірити так, як її фізичний розвій. Вистачить одна сукня і людина знає, яка зміна зайшла в ній. Якби така „духова сукня“ існувала ще в домі її батьків, Христя напевно не підходила б уже до неї після свого приїзду туди. Даремне шукати того, що залишилося! Що зробив Нью Йорк? Який він? Справді! Який її Нью Йорк? Хвилюючий! Багатий у враження! Всі, з ким познайомилася, з ким працювала, різьбили потрохи її розуміння світу. Тоншими, або грубшими долотцями були слова Еви, Діни, її нареченого, боса, Рожі, ребі, Ключків, Луциків, навіть Нінки і пана Бордо! А Марко . . .

„Але я повертаюсь до батьків! Я повертаюсь до Європи!“ — впевняє себе і рішуче повертається до листа.

З-поза дерев і домиків розходиться в повітрі мелодійна гра дзвонів. Це у недалекому костелі відзначають так кожну годину.

3.

Червоний дімок, схожий на сильно побільшену дитячу забавку, ожив перед сьомою годиною у вечорі, як і кожного будня. Стоїть він у ряді таких же самих невеликих будиночків схованих під коронами старих кленів і ясенів, з ганочками обведеними сітками проти комарів, з малесенькими квітничками від вулиці і низькими живоплотами буксів. У декого їх обтягнуто грубезним ланцюхом і пані Луцикової це нагадає Личаківський цвинтар у Львові. Це заулоч, що його не так дуже давно розбудували голляндські поселенці, люди із скромними банковими контами

і малими вимогами, тому дімки були малі, стиснені і не цілком пригожі до найновіших електричних устаткувань. З часом їх банкові конта подвоїлися, сім'ї побільшилися, а з ними вимоги і вони, продавши дімки, пересунулися далі, туди, де можна будувати доми оточені травниками, де є місце на гаражі, а в помешканні всі вигоди модерного існування. В перших дімках залишили свою тугу за рідним краєм у виді вітрячків причеплених над ганками, грядочок туліпанів, хоч уже це й те примінили були до ньюйоркського клімату. Коли хтось завертав до домику Марії Семенівни, мусів думати про Голляндію, але вже за порогом овівало його духом Котляревського, Гоголя й Мазепи і здавалося, ніби людину в чародійний спосіб перенесено на Полтавщину. Теперішні мешканці дімків, це такі ж самі люди праці, як і Марія Семенівна, що зароблений у поті чола гріш відкладала совісно й послідовно майже від першого дня прибуття до Америки кілька років тому.

Спершу проскрипів сходами на гору др. Пихун. За якої пів години, він зійде на низ, на обід, відсвіжений, у чистій сорочці, але від його рідкого, лисіючого волосся буде заносити фабричною оливою і квасами, бо серед них, за великою машиною, він заробляє на своє життя. З колишнього його звання адвоката, залишилося йому тільки добре знання права його часу і незрівняна пам'ять до всього, що минуло. В його голові немов існують картотеки людей з якими колись працював, стрічався, чи тільки про них чув і коли йде мова про когось із них, він витягає таку картотеку і має що сказати. Перед обідом він завжди встигає прочитати це й те в „Свободі“ і, намагаючись, щоб юшка з тарілки якнайшвидше прохвзнула його горлом, обговорює актуальні справи з Іваном Івановичем.

Відносно Івана Івановича, то він з'являється вдома на яких п'ятнадцять хвилин пізніше і у вхідних дверях домику, вони сходяться разом із Луциком, після чого відбувається одна і ця сама сцена.

— Прошу, прошу, пане раднику! — один одного хоче першого впустити до середини.

— Але ж прошу, Іване Івановичу!

— Так, які новини, пане раднику? — питає вже в сніях Ключко, як і кожного вечора. Додавання титулів у розмові для нього чуже, навіть смішне, але він знає, що це грало важливу роль в попередньому житті Луцика, тому не щадить йому цього. Сам він любить, коли до нього звертатися по імені й по батькові. Видно, що людина іменем поцікавилася і батька шанує. А не, хто зна, якась польська офіційщина!

— Стара біда, Іване Івановичу! — каже бувший львов'янин, для якого в свою чергу чуже це величання другого по імені і по батькові, але він відплачується подібною куртуазією. — Втомлені, старіємося, але не піддаємося! Го-го!

— Ото ж то й є, пане раднику! — Іван Іванович сміється добродушно, трохи роблено, щоб притовкти те якесь невиразне почуття чужості, що віє від Луцика. Ух, ти церемоніє! І гордість яка! Так і відчуваєш, що ти для нього ніщо! — Тепер уже і почитати можна! — докидає вже в дверях кухні.

ВІСТІ З ФОНДУ „МАТИ Й ДИТИНА“

САДКИ

Наспіли звіти за шкільний рік 1956/57, що подають повний перегляд навчальної акції. Голови делегатур ОУЖ і вчительки завдали собі труду і долучили навіть списки дітей. Із звітів видно, як дбайливо займається Обеднання Українських Жінок навчальною акцією та скільки уваги присвячує веденню справи.

Стан садків. Шкільні звіти обіймають десять садків. У тому дев'ять є під патронатом Відділів СУА, а один (Нюрнберг-оселя) під патронатом Марійської Дружини ім. кн. Ольги у Філадельфії. Згадані 9 садків є в місцевостях — Регенсбург, Новий Ульм, Мюнхен - Мозах, Інгольштадт, Мюнхен-місто, Розенгайм, Штутгарт-Штайнгальден, Мюнхен-Людвігсфельд, Віненден. У списку дитячих садків, що їх подав ЦПУЕ, є в цілій Німеччині 16 українських садків, отже переважну частину з них створило й піддержує фінансово українське зорганізоване жіноцтво.

Час заснування. Найдавніше, бо в 1952 р. постали садки в Мозаху і Мюнхені-місті. Три садки постали в 1953р., два у 1954, а один у 1955, а найновіші у 1956 (Штутгарт і Віненден). Всі садки засновані делегатурами ОУЖ за виїнятком Розенгайму, що постав заходами ЦПУЕН.

Кількість дітей. Найбільша кількість дітей у Новому Ульмі (42), а найменша у Вінендені (7). Переісічно садок обіймає кільканадцяттеро. Цілість дітей виносила 174 на початку шкільного року. З того якась частина виемігрувала так, що з кінцем року було в садках 148 дітей. Найбільше впало число їх у Новому Ульмі (28), але це все ж таки найбільший садок, бо черговий у Мюнхені-місті закінчив шк. рік із 23 дітьми.

Години зайнять. Чотири садки збирають дитвору лиш раз на тиждень (Мозах, Мюнхен-місто, Штутгарт і Віненден). Це одноразове навчання має свої поважні причини, що їх досі не вдалося перебороти. Це є брак приміщення, брак вчительської сили або трудність доставки дітей, що мешкають розкинено у великому місті. Два садки збирають дитвору двічі на тиждень (Регенсбург і Розен-

гайм). Один садок (Нюрнберг-оселя) навчає дітей тричі тижнево. А три садки збирають дітей пять разів на тиждень, отже є повними садками (Новий Ульм, Інгольштадт і Людвігсфельд). Разом відбувають діти 80 годин зайнять тижнево.

Приміщення. Тільки два садки мають приміщення, відповідне для дитячого садка. Новий Ульм розпоряджає трьома кімнатами й кухнею з повним устаткуванням, що є влаштовані німецькими чинниками. В ранніх годинах там відбувається наше навчання, а по полудні німецьке. Мюнхен-місто впорядкувало кілька літ тому окрему кімнату та вповні її устаткувало. Так само впорядкували й роздобули устаткування в Інгольштадті, та ця кімната приміщена у підвалі і це одне вже робить її непригожою. Для трьох садків відступає приміщення ІМКА, де діти мають звичайну шкільну кімнату (Мозах, Розенгайм і Людвігсфельд), а в Штутгарті діти збираються у церковній залі. Шкільним приміщенням користується садок у Нюрнбергу, а у звичайному бараці сходяться діти в Регенсбурзі. До цього відповідне також устаткування. Тільки в трьох садках діти мають малі столики і стільці, умивальники і т. д. В інших садках це устаткування складається зі звичайних шкільних лавок і стола.

Приміщення треба оплачувати. Найвищий місячний чинш платить Мюнхен-місто (47 н. м.), дальше Новий Ульм (46 н. м.) і Людвігсфельд (45 н. м.). Дальші садки платять невеликі оплати за користування, що сягають від 4 н. м. до 15 н. м. місячно.

ІЗ ДИТЯЧИХ ВИДАНЬ

Віра Вовк: **Казки.** Бібліотека Юних Читачів. В-во „Дніпрова Хвиля“, Мюнхен 1956. Обгортка Анни Марії Мурісі. Ст. 32. Ціна 35 центів.

Шість казок молодої письменниці впроваджують її у дитячий світ. Вони написані під час мандрівки — у Німеччині й Бразилії. Мерехтливі постаті і пригоди сплетені тут в одне ціле. Правда, глибокий змісл казки може й прихований від читача. Але казкові постаті і райдужні деталі розрадують уяву кожної дитини.

Та найцінніше те, що в них відбилися український побут і природа. Надзвичайно зміло поєднала це авторка з вимогами казкової дії.

Л. Б.

В ІМЯ 500 ГЕРОЙСЬКИХ ЖІНОК

До списку придбаних членок в поодиноких округах прибули прізвища з деяких Відділів, які тут подаємо:

Окружна Рада СУА у Нью Йорку:

28 Відділ у Ньюарку — пп. Катерина Березяк, Анна Хрнівська, Анна Дубас, Юлія Добош, Марія Гончарук, Богуслава Гнатів, Лідія Гладка, Олена Магіяш, Софія Мазуркевич, Катерина Павелко, Клявдія Кордуба-Патоцька, Оксана Равх, Бессі Ружила, Марія Смук, М. Симчик, Оксана Тарнавська, Марія Вислоцька, Ольга Плакида. Окрім вичислених приступило наново кілька давніх членок, що через віддаль чи з інших причин перестали належати. Це є пп. Софія Линч, Марія Настюк, Ольга Загибайло і Катерина Шеремета.

На цілі СУА

ДІТРОЙТ, МИШ.

Збіркова листа ч. 4. на буквар проф. Вагилевича, що нею займалась п-ні А. Вокер, дала такий вислід:

По 2 дол.: пп. Д. Демрей, Т. Кахна і А. Вокер, разом 6 дол.

Збіркова листа на пікніку у п-ні Сіділо, призначена на придбання Дому СУА у Дітройті, дала такий вислід:

Дочка п-ні Сіділо Ольга 4.25 дол., по 2.25 дол. пп. П. Будзол, А. Галишин, Ф. Сіділо, по 2 дол.: п-ні А. Біловус, по 1 дол.: пп. М. Громиків, К. Цимбалюк, П. Горбусь, А. Мацелко, І. Турецька, М. Гасон, К. Сосновська, А. Земба, А. Кравчук, І. Микитинська, А. Хомяк, І. Скочиліс. Разом 25 дол.

СИРАКІОЗ, Н. Й.

Збіркова листа на „писанку“, що нею займались пп. С. Шаран і І. Семчишин, дала такий вислід:

По 1 дол.: пп. Іванна Семчишин, Надія Шаран, Анна Гусак, Анна Купровська, Григор Кубін, Ева Радіо, Юлія Шпак, Евстахій Машталір, К. Пастушанчин, І. Ботсовський, Іван Данів, Юлія Паюк, Тереса Лозинська, Антоніна Бусько, 50 ц. Іван Луцяк. Разом 14.50 дол.

Return to:
"OUR LIFE" Magazine
909 N Franklin St
Philadelphia 23, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

MA 7-1320

LO 3-9910

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF

LESYA UKRAINKA

Translated by Percival Cundy
Foreword by Clarence A. Manning

ЦІНА КНИЖКИ \$3.50

Замовлення приймає:

**Ukrainian National Women's
League of America, Inc.**

909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ
та ПЕРШИХ КЛАС ШКОЛИ

Літо ..... 70 ц.

Осінь ..... 70 ц.

Зима ..... 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри
упорядкувала **Марія Юркевич**

Замовляти в ЦЕНТРАЛІ СУА

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE
Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

**MRS. MICHAEL F. NASEVICH
MICHAEL E. NASEVICH**

SURPASSING SERVICE

Air Conditioned for Your Comfort
No Deserving Poor Refused

**N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.
Philadelphia 23, Pa.**

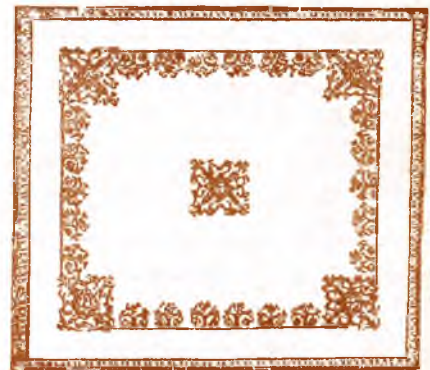
В українському мешканні — українська вишивка!

ВИШИВАНІ СЕРВЕТКИ

кожної величини
можна набути
в кооперативі „БАЗАР“
у ціні від 1.90 до 11.60 дол.

БАЗАР
822-823 N. Franklin St.
Philadelphia, Pa.

Жадайте цінників!

Взори — гуцульські, бойківські, буковинські.